

Táza postai
plátója és szám:
No. 224716-921

da Baron L. Pop.
Telefon: 9-77. E
vonta 110, negy
600, egészére
kavcsát 1, negy
egészére 10 d
értékű váltata. H
szerint. Az „UJ KELET” az ország
bánsági zsidóság egyetemes naplapja
cikkeink utánozmását csak a for
rás megjelölésével engedjük meg.

Onor Academia Română

2 ex.

BUCURESTI

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmontet veleket nem fogadunk el. Kéziratok meg örzésére és visszaküldésére nem vá lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jambor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31	Ára 5 lej
Vasárnap, 1932 Jan 3.	
5692. EV TEBETH 24.	XV. EVF. 2. SZÁM

Ludendorff a kabbalista

Ludendorff, a vén német generális, úgy
lik végképpen elvesztette az esztét.
leőrült abba, hogy az egész világ
adkőműves. Nemcsak a szociáldemok.
és a kommunisták. Nemcsak minden
és rangú zsidók, hanem a római
is.

Vilmos császár is.

ak ketten vannak a világon, akik
tesek a szabadkőműves méltyságtól:
otan, a germán isten és Ludendorff,
földi prófétája.

ez a megrokkant generális, ugys
kampós kereszties próféta az utóbbi
en jóvendőmondással is foglalkozik.
Emely államférfiak azt jóvendők az
re, hogy a leszerelési esztendője lesz.
Ludendorff viszont az új világháboru
tét hirdeti meg.

gy miért.

dolog egész egyszerű.

Ludendorff azt állítja, hogy az összes
rukat a szabadkőművesek inszenál-
A szabadkőművesség alapja a kab-
A kabala fontos számai pedig az 5
10. És azok a számok, amelyek ebből
számjegyből tevődnek össze.
nagy francia forradalom 1789-ben in-
meg. $1+7+8+9=25$.

világháboru 1914-ben kezdődött.
 $+1+4=15$. Az 1932-es év összege

5.

emmi kétség tehát: az új háboru
2-ben fog kitörni.

Ludendorff még a napját is tudja.

us 1.

ne tudná?

iszén ő a kampós keresztiesek prófé-

ga legnagyobb hibája

gy bukaresti újságíróknak az a szelle-
öletete támadt, hogy megkérdesse
án politikusokat: követték-e el hibát
melyik volt a legnagyobb baklövése
tikai karrierjüknek.
z indiszkrét kérdésre a legtöbben
kitérőn, vagy szerénytelenül vála-
tak. Nem is csoda, hiszen a más erét
távolról sem becsüli az ember oly-
ra, mint a saját hibáit. Még aztán
ma az, hogy a politikus akkor követi
legnagyobb hibát, ha beismeri, hogy
zott.

gyedül Jorga, a hőnszeretett miniszter
k volt kivétel.

ő is csak részben mondott igazat.

Jorga elismerte, hogy minden áldott
csinál valami baklövést.

zt mi el is hisszük neki. Mert ha nem
áll módunkban miniszterelnöki tevé-
ységét összes nagy és kis akcióiban el-
frizni, hét hónapi kormányzás tapaszt-
taiból következtetünk arra, hogy Jor-
ak itt igaza volt.

alához azonban nem értünk egyet Jor-
el. Ott, ahol azt mondja: életének leg-
jobb baklövését csak ezután fogja el-
etni.

ti azt hisszük ezzel szemben, hogy
ta már el is követte. Még pedig ak-
mikor elvállalta a miniszterelnök-
t.

gy miért?

ert egészen addig Jorgát csak úgy is-
te az ország, mint a zseniális törté-
tudó, a felülmúlhatatlan polihisz-

zóta pedig tudjuk róla, hogy mind-
kel szemben rossz politikus.

Itam és tartalom

nnországbán az istenadta nép az al-
blítalalon felfüggesztése mellett nyi-
ozott meg. Ami azt jelenti, hogy a
inni akar. Inni és feledni.
e jelenti azt is, hogy az emberek több-

Kizárólag a jóvátételek ügyét fogják megvitatni a lausannei értekezleten

London, január 2. Az Egyesült Államok kormánya nem kapott meghi-
vást a Lausanneban tartandó jóvátételi konferenciára, de tájékoztatást kül-
döttek az amerikai kormányoknak is.

A meghívás mellőzéséből politikai és diplomáciai körökben arra követ-
keztetnek, hogy Lausanneban kizárólag a jóvátételek ügyét fogják megvitat-
ni. Németország újabb moratóriumot fog kapni jóvátételi tartozásai törlesz-
tésére. Ha az erre vonatkozó döntést meghozták, a hatalmak kormányai
érintkezést fognak keresni Amerikával, hogy rávegyék háborús követeléseit
leszállítására.

A kínai kormány ellenállásra szólította fel a mandzsuri kina haderők főparancsnokát

London, január 2. A nankingi kormány ellenállás kifejtésére utasította
Csang Hszü Liang marsallt.

Cáfolják Kin Csau kiűrtését s hangoztatják, hogy a város kormányzója
az esetleges kiűrtés után is helyén fog maradni.

Japán hadihajók Port Arthurból megérkeztek. Szan-Hai-Kwanba, a ki-
nai Nagy Fal és a tenger találkozási pontjához, hogy a kinkiak csapatmozdu-
latait figyeljék.

A moratórium hírektől függetlenül is estek a román értékpapírok az általános bizalmi válság miatt

Az összes értékpapírok árfolyamvesztését szenvedtek a párizsi piacon

Bucuresti-Bukarest, január 2. A ro-
mán értékpapírok, amint ismeretes,
súlyos árfolyam veszteségeket szen-
vedtek, azoknak a hamis híreknek ha-
tása alatt, amelyek arról szóltak,
hogy Románia moratóriumot akarna
kérni külföldi tartozásaira. Az érték-
papírok azonban ezektől a hírektől
függetlenül is estek. Az 1929. évi sta-
bilizációs kölcsönkötvények, amelyeket
1930. elején 2.015 frankkal jegyeztek
Párisban, 1931. december 24-én a mo-
ratóriumról szóló hírek elterjedése
előtt 1250-el jegyezték, úgyhogy az
előbbihez képest a papírok 30 százalé-
kos áresést szenvedtek. Az 1922. évi

4 százalékos konszolidációs kölcsönköt-
vény ez idő alatt Párisban 515 frank-
ról 112-re esett. A mi papírjainkkal
egyidejűleg azonban az összes többi
külföldi értékpapírok is estek a párizsi
tőzsdén, az általánosan megnyilvánuló
bizalmi krízis következtében.

— Beduinok rablóbandáját tette ártal-
matlanná Palesztinában az angol karha-
talam. Londonból jelentik: Palesztinában
Transzjordánia határvidékén az angol
karhatalom beduinok rablóbandáját tette
ártalmatlanná. A banda több ízben kö-
vetett el rablásokat gépkocsik utasai és
gyalogosan járó zarándokok ellen,

ségének igen korlátozott érzéke van az
ugynevezett magasabb egészségügyi érde-
kek iránt. Hiába tudja, hogy az alkohol-
nak romboló hatása van az emberi szer-
vezetre és hogy az ivás a morális ellent-
álló erőket is gyengíti — azért inkább
választja a veszedelmet, mint a tilalmat.

A finn népszavazás eredménye annak a
történelmi tapasztalatnak is egyik újabb
gyakorlati alátámasztása, hogy az embe-
rek többsége nem az értelem, hanem a vá-
gyak és érzelmek hatása alatt cselekszik.

Már pedig a vágy arra, hogy jól érez-
zük magunkat, hogy a tapasztalat szo-
moru és lehorgoló világot illúziókkal ja-
vitsuk meg: ma sokkal elementárisabb
szükséglete az embereknek, mint valaha
volt. Válságos, új korszakot előkészítő
történelmi fordulatok idején a szenvedés
csökkentését célzó feledés vágya hatvá-
nyozottan tör fel az emberekből. Narko-
tikumot keresnek. Az alkohol mámorát,
mely mialatt rombol, egyben pillanatnyi

feledést ad.

Lehangoló jelenség ez, de letagadhatat-
lan realitás. Az emberek nagyrészt nem
ideálok, hanem az élvezetek irányítják.
Nem az ész, hanem az impulzív hajlamok
erői.

Hiszen ha az észre hallgatnának, köny-
nyen le tudnának mondani a alkoholról is.
De nem mondanak le, mert saját életük
tartama iránt is közömbösek. A tartam-
nál sokkal fontosabb számukra a tartal-
om, ahogyan azt évekkal ezelőtt — a bi-
csérzdimussal kapcsolatban — éppen Ka-
rinthy Frigyes állapította meg.

Hogy ez a tartalom fiktív értékű, nem
fontos. Nem fontos, mert mámort, fele-
dést, illúziót ad. És milderre ma nagyobb
szükség van, mint valaha. A kenyer és
munka hiányát csak az olcsó alkohol má-
mora tudja feledtetni.

Ez a lélektani háttér a finn népszava-
zás eredményének.

VILÁG TUKRI

A lengyelországi zsidó- ság tragédiája

Rövid ideig tartó lappangás után
a lengyelországi antiszemitizmus is-
mét teljes erővel tombol. Néhány hét-
tel ezelőtt durva excessusok vihara
vonult végig a lengyelországi zsidóság
fölött és ezek az excessusok méltó
visszhangra találnak most a lengyel
parlamentben, a sajtóban, az igazság-
szolgáltatási fórumok előtt. A huligá-
nok, akik ártatlan embereket véresre
verték, akik bevették a kirakatablako-
kat, üzleteket fosztottak ki, szabadlá-
bon járnak. De egy tizenhét éves fiatal
zsidó fiút, aki védekezni merészelt tá-
madóival szemben, nyolc hónapnyi bört-
önre ítélték el a bekötött szemű len-
gyel justícia. A zsidó tanácsosok ha-
tározati javaslatban akartak tiltakozni
Varsó városi tanácsülésén a zavargá-
sok ellen. Az antiszemita tanácsosok
tiltakozása azonban elegendő volt ah-
hoz, hogy nemcsak a keresztény bal-
oldali pártok, de a kormánypárt által
is támogatott javaslat ne kerüljön sza-
vazás alá.

A fizikai szenvedések, az erkölcsi
torturák azonban csupán egyik oldalát
mutatják a lengyelországi zsidóság
szomorú tragédiájának. A kilengések
és a jusztic-mord mindenestre alkal-
masak arra, hogy ismételtén felhívják
a figyelmet a lengyelországi zsidó tra-
gédiák másik, sokkal keservesebb és
sokkal veszedelmesebb arculatára. A
három milliós lengyel zsidóság néma
és kétségbeesett küzdelmet vív a nyo-
morral, amely napról-napra szedi ál-
dozatait és amely ma már valóban a
teljes megsemmisüléssel fenyegeti a
zsidó tömegeket. Itt egész egyszerűen
arról van szó, hogy hárommillió em-
berre az éhhalál várakozik. És egészen
bizonyos, hogy ha a világválság miatt
nem volnának az emberek az egyes
országokban saját bajaikkal elfoglalva,
ugy a zsidók és nemzsidók egyaránt
felfigyelnének erre a tragédiára, fel-
figyelnének és közbelépének.

A világválság nem főoka a lengyel
zsidóság anyagi összeomlásának. A
lengyelországi zsidók egzisztenciája
az orosz területekkel való kereskedel-
mi kapcsolatokra volt mindenekelőtt
felépítve. Ez a létalap elveszett. Az új
lengyel államban két mozgató oka volt
a zsidó tragédiának: a lengyel uralko-
dó körök antiszemita beállítottsága s
a zsidó lakosságnak csaknem kizáróla-
gosan városi jellege. Lengyelország
hetven százaléka agrárállam, ennek
megfelelően — akárcsak Romániában
— a kormányok védik a falut és a vá-
rosra hárítják a terheket. A városban
pedig zsidók laknak. Lengyelek is, de
ezeket belső professzionizmus, mono-
polpolitika, állami hivatalokban való
elhelyezkedés és hitelintézetek védenek.
A zsidó kereskedő, a zsidó kézműves
és iparos pusztulásra vannak ítélve.
Nincs törvényparafrasis a zsidók el-
len. Csupán olyan rendelkezések, ame-
lyeket a zsidók ellen és a lengyelek ja-
vára hajtának végre. Például: kézmű-
veseknek visszamenő hatállyal be kell
bizonyítani munkaképességüket. Ha
lengyel kézművesnek megtudták sze-
rezni a bizonyítványt, a zsidók nem.
Az állami kézműves-iskolákban a zi-
dó tanulók száma 2 százalék. A zsidó
kereskedő és kisiparosoztály hanyat-
lása már a világháboru előtt megke-
zdődött. Másutt azonban ezek az ele-
mek egészségesebb rétegződés folytán
más életlehetőségekben találnak leve-
zést s a mindenesetre kormánytámoga-

ásban részesülnek. Lengyelországban a hivatalos politika csak meggyorsítja a pusztulás tempóját.

A zsidók tisztázalékát teszik ki az összalakosságnak a körülbelül 40 százalékat fizetik be az országra kivetett adóknak. A száraz kenyérre is alig elegendő garasokat veszi el a zsidóktól a kegyetlen és kirekesztő adóadás. És mennyi indirekt adó nehezíti a zsidókra: saját iskoláikat kell fenntartani, amelyek az államtól egy fillért sem kapnak, de amelyektől mégis megvonják a nyilvánossági jogot. A lengyel kormányok nem szünnék meg hangoztatni, hogy teljes jogegyenlőséget akarnak biztosítani, de még egy sem akadt, amely ne folytatta volna elődjének antiszemita politikáját. Numerusz klausuzs nincs. De az egyetemekre nem jut be több, mint tízszeres zsidó és ez is csak a legnagyobb nehézségek árán. Egyes főiskolákra a numerusz nullus is bevonult már. S az egyetemekről kikerülő zsidó diákok előtt le vannak bocsátva a sorompók. A zsidó szülők nem tudnak mihez kezdeni gyermekeikkel. Egyrésztük kommunista lesz és megtölti a lengyel börtönöket. A többség Palesztina-beállítottságu és várja a Palesztina felé meginduló bevándorlást.

A lengyelországi zsidó intézmények kétségbeesetten kiabálnak segítségért a világra. A lengyel zsidók számára nincs kereset, nincs tőke és nincs tartalék. Tízrekes, sőt százrekes állanak kereset nélkül. Más országokban is van válság, de ez főleg ujkeletti. Vannak még tartalékok. Lengyelországban a zsidó nyomor tradíció. Az amerikai rokonok küldeményei, a jótékonyági tevékenység, a Joint támogatás eddig elfájlózták a való helyzetet. E segítségek, amelyek az éhenpusztulástól mentették meg a zsidóságot, erősebb rétegeit, most nagyrészt kimaradtak. A lumpenproletárok számára eddig két lehetőség volt: nyomorogni, vagy kivándorolni. A határok lezárultak, most már csak az első lehetőség áll fenn. A helyzet kétségbeesett. A lengyelországi zsidókon segíteni kell és segíteni csak az aktív cionizmus tud.

A délausztriai erdőtüzek végpusztulással fenyegették Újdelwales fővárosát, Londonból jelentik: A délausztriai hóhullám következtében támadt hatalmas préri- és erdőtüz Újdelwales fővárosát, Canberrát végpusztulással fenyegette. Ezer főnyi katonaság és tűzoltóság tehetetlen volt a pusztító elemekkel szemben. Szerencsére a szél irányt változtatott és így Canberrát megmenekült a biztos pusztulástól.

Finnország népének többsége az alkoholtól eltiltás mellett nyilatkozik meg. Helsinkiből jelentik: A szesztilalmi népszavazásban a tilalom eltörlése mellett 207 ezer, enyhítése mellett 3200 és további fenntartása mellett 60 ezer választó adta le szavazatát. A tájékoztató jellegű népszavazás után a végleges döntés a szesztilalmi kérdésben a parlamentet illeti meg.

A dohánynagyüzemek kerületenkénti kiadására vonatkozó megbízási szerződés precíz magyar fordításra kapható dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 100 lej, vidékre portóval 110 lej.

Alkoholmérgezésben halt meg Szilveszter éjszakáján egy urileány. Budapestről jelentik: Trattner Vera ismert budapesti urileány, Trattner Dénes cementgyáros leánya, Szilveszter éjjelen alkoholmérgezés következtében meghalt. Trattner Verának, akinek szervezete különösen érzékeny volt az alkohollal szemben, veséjét támadta meg végzetesen az alkohol-mérge.

Leszerelünk! Newyorkból jelentik: Februárban és márciusban a Csendes óceánban óriási aranyu flottagyakorlatok lesznek, amelyekben az egész amerikai kengeri haderő részt vesz s amelyekbe a szárazföldi hadsereg egy része is bekapcsolódik. Feltűnőnek tartják, hogy az óriásmanővert éppen abban az időpontban rendezik meg, amidőn az amerikai leszerelési delegáció Genfben tárgyal a leszerelési világkonferencián a többi nemzetekkel a fegyverkezések csökkentéséről.

Világnyelvek

Magántanulás útján való elsajátítására alkalmas nyelvtanok Schidlof dr. „1000 szó” módszer gyűjtő dobozban összegyűjtve. Angol 204, francia 204, német 204, olasz 272, spanyol 272 lej. Lepagénál Kolozsvár — kérjen ingyen nyelvkönyvjegyzéket.

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTA: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ

(14)

Egyeduralkodói szerephez jut a pénz

A hűbériség merev és fejlődést korlátozó rendszerébe a keresztes háborúk hoztak nagy változásokat. A Kelet megismerésével erősen felélenkült a nemzetközi forgalom, amelynek azonban már pénzre volt szüksége s így a keresztes háborúk közvetve nagy lépéssel vitték előre a pénzgazdálkodás fejlődését. Ez a fejlődés csakhamar odavezetett, hogy fokozatosan megszűnik a naturálgazdaság és az azt jellemző zárt házi gazdaság. Ezzel egyidejűleg bomladozni kezd a hűbérrendszer is és kezdetét veszi a városi polgárság kialakulása, amely viszont a központi hatalom megerősödéséhez vezetett a hűbérurak túltengő erejével szemben.

A keresztes háborúk új világot tártak fel a benne résztvevő főurak és zsoldos katonák előtt, amelyek nyomán új szükségletek támadtak. A főurak növekvő igényei, a kastélyok fejlődő kényelme és pompája élénk piacot teremtettek a Kelet felől Európába irányuló kereskedelemnek. Nagy kereslet indult meg fűszerek, fényűzési tárgyak, selyem és bitor anyagok, művészi fegyverek és egyéb ötös-munkák után, de ezeknek a megszerzéséhez már pénzre volt szükség, a nemzetközi kereskedelem e jól bevált eszközére.

A pénzgazdálkodás reneszánsza

A hűbérurak most már arra törekedtek, hogy minél több pénzhez jussanak, ezért szívesen vették, sőt követelni kezdték, hogy jobbágyaik és iparosaik termékeik és áruk helyett pénzzel váltsák meg a hűbérési szolgáltatásokat és megengedték, hogy a kézművesek mások részére is dolgozhassanak, természetesen pénzért, amelyek egy része a hűbérurat illette. Így a szorgalmas és jól dolgozó iparos lassanként jóléthez jutott, vagyont gyűjtögetett magának, amit a hűbérurak pénzhiánya mellett arra is felhasználhatott, hogy függetlenségét megvásárolhassa urától, a városba költözzék el, minél messzebb a várkastély közeléből. Eleinte még a városba költözött iparosnak is pénzválságot kellett fizetnie volt urának, de később teljes szabadságát is megvásárolhatta.

Igy keletkezett a pénzgazdálkodás hatásaként a városi szabad önálló kézműves osztály, amely a városok gyors felvirágzását eredményezte. Ez az új városi polgárság csakhamar jelentős tényezőjévé vált a gazdasági és politikai életnek. A szükségletek szaporodása és az egész életmód átalakulása egyre gyümölcsözőbb tette a hűbéri megkötöttségből felszabadult emberi munkát. Az ingó vagyon és a pénz a városok falain belül gyűlt össze és itt jelentkezik először a pénzőke, mint a fejlettebb gazdasági viszonyok produktuma, amely hova tovább mozgó rugója lesz az egész termelési processzusnak. A töke ezzel párhuzamosan a legjelentősebb politikai tényezővé válik, a hatalom szimbóluma és forrása.

Megerősödik a központi hatalom

A fejlett városi élet már nem nélkülözhetette a pénzt, sem mint csereeszközt, sem mint értékmérőt. A városi iparos nem üthetett cserekereskedelmet, mert ez nem biztosította már megélhetését. A városi lakosnak sem kertje, sem birtoka nem volt s így rá volt utalva arra, hogy a szükséges élelmiszereket pénzért vásárolja meg. A kereskedők közti forgalomban pedig egyenesen nélkülözhetetlenné vált a vert pénz. A városi élettel együtt járó és mindinkább erősödő pénzgazdálkodás egyre jobban lazította a hűbérési szervezet keretét. A városi embernek már nem volt szüksége védelmezésre s így megszűnt az a legfontosabb lélektani és politikai motívum, amely a hűbérrendszer kialakította. A városi polgárság a központi hatalom védelme alá helyezte magát, amely a legkülönbözőbb kiváltságokat juttatta a városoknak a városok viszont a pénz-mennyiséggel látták el a királyt, aki így sikeresen tudott szembeszállni az elhatárolódott vidéki kiskirályokkal.

A központi hatalom lassanként letörte a helyi hatalmasságokat és a földbirto- kos nemesség ellenállása a fejlődő városi polgársággal és erősödő központi hatalommal szemben teljesen hiábavaló- nak bizonyult. A pénzügyi eszközök bir-

tokában lévő központi hatalom felfegyverezte a földnélküli parasztfuságot, hivatásos katonákáá képezte ki őket s ennek a haderőnek a feudális nemesi fölkelés nem tudott ellenállani. A királyi zsoldos hadseregek élén pénzzel fizetett hivatásos vezérek állottak, akik könnyű szerrel jutottak fölénybe a lovagi had- erők gyöngye kötelei fölött.

A pénz egyeduralkodó szerephez jut

A középkor második felében ilyenformán a pénzgazdálkodás egy érdekes jelen- séget hívott életre, a háborúra vállalkozó zsoldos vezért, a condottieri-t, aki való- sággal kapitalista vállalkozó volt már. Pénzért adta el magát és seregét, pénzért

harcolt és meg is halt pénzért. Zsol- emberanyag volt bőven; a fölsőlegé- vált hűbérös gárdisták és a földnélküli parasztok.

A pénzgazdálkodás tette lehetővé a köz- ponti hatalom számára azt is, hogy pénz- fizetett hivatalnokokat állítson a bi- zigazgatás szolgálatába. Míg azelőtt a bi- del és jobbágyokkal kellett jutalmazni magasabb hivatalnokokat s ezáltal el- gitette azt, hogy ezek a hivatalnok- önálló vidéki hatalmasságokká válha- nak, addig most a pénzfizetés révén a- kal függőbb viszonyba jutottak a köz- ponti hatalommal s azt hűségesebben szolgálták.

Igy rombolta le fokról-fokra a pénz- gazdaság a hűbéri rendszer egy- masszív épületét és építette újjá az al- jaiban megrendült központi hatal- annyira, hogy csakhamar megjeleni látóhatáron a történelem új korszaka, uralkodói abszolutizmus. A hűbéri pusztulásával párhuzamosan tűnik el gazdasági életből a naturálgazdaság cserekereskedeleme és veszi át egy- uralkodói szerepét a pénz, mint általa csereeszköz, az áruk forgalmának ki- vetítője.

(Folytatjuk)

Elégtétel a borsai segélyező bizottságnak

Galuth-életünk tragikus hajtása volt az a bűnvádi feljelentés, amely néhány hónappal ezelőtt a borsai segélyező bi- zottságot illette azok részéről, akik minden áron politikai tőkét szerettek volna kovácsolni az úszkós borsai ro- mokból. Annál megnyugtatóbb és fel- emelőbb a máramarosszigeti ügyész- ségnek a napokban hozott ama dönté- se, amely kategórikusan elutasítja az alaptalan vádat és teljes elégtételt szolgál a rosszindulatulag megrágál- mazott segélyező bizottság tagjainak, akik igaz zsidó áldozatkészséggel tet- ték magukévá a borsai tüzkárosultak ügyét.

Ismeretes, hogy a borsai tűzvész után segélyező bizottságok alakultak meg: Borsán, Máramarosszigeten és Kolozs- váron. Az akció nagy lendülettel és hathatós eredményekkel indult meg. Sajnos, akadtak olyanok is, akik az ön- zetlen és odaadó felsegítő-munkát, a maguk sötét gondolataikkal szerették volna aláásni és politikai tőkét akartak kovácsolni a segélyakcióból. De hiába volt minden okvetlenkedésük. Hiába volt minden gáncsoskodásuk. A segé- lyező bizottságok 112 légett ház he- lyett 127-et építettek fel Borsán.

A politikai tökékvácsolók azonban sehogysem tudtak megbékülni ezzel a helyzettel és bérencélt utján: mint- egy husz feljelentést inszenzáltak a borsai segélyező bizottság ellen. A má- ramarosszigeti vizsgálóbíró napokat időzött Borsán, hetekig dolgozott a bi- zottság könyveinek átvizsgálásán és minden adatot a legaprólékosabban megvizsgált és egyetlen körülményt se tévesztett szem elől. De hiába volt: husz feljelentés is! A vizsgálóbíró hosszú hetekig tartó vizsgálat után meggyőződött arról, hogy a segélyező bizottságok: Borsától Kolozsvárig, ön- zetlen és abszolút becsületes munkát

végeztek a borsai károsultak érde- ben. A vizsgálat befejezése után, Bi- máramarosszigeti vizsgálóbíró így í-rott a borsai segélyező bizottság titkárához

— Becsületesen dolgoztak az ut- a vizsgálatot felfüggesztem!

És most amikor talán utolsó- künket írjuk a borsaiakról, enged- sék meg, hogy megemlékezzünk mi- azokról, akik odaadó és önzetlen m- kával: felépítették a légett „Bor- És itt első sorban az Új Keletről- szólanunk. Az Új Kelet nemcsak m- szolgálatokat tett a borsai segély- ónak és a borsai zsidók védelmé- hanem nagy anyagi áldozatokat is- zott azáltal, hogy legkiválóbb mun- társait küldte le, valahányszor- szélyben forgott a borsai zsidók- sa. Igaz áldozatkészesség jegyében á- tak a borsai károsultak szolgálatá- a kolozsvári központi bizottság tag- akik fáradságtalanul dolgoztak Bi- zsidónegyedének felépítéséért. A- ramarosszigeti bizottság pedig mé- tragikus események izzó atmoszfér- ban nyomban hozzálatott a segélye- hez és ő volt azok, akik szemel- látván a tragédiát, beindították a- sikerrel végződött akciót. És nem- bad megfellebbezni a borsai bi- ság tagjairól sem, sőt első sorban- juk kell gondolnunk e halás vissza- lékezés során, hiszen az ő helyz- volt a legnehezebb, mert állandóan- tüzkárosultak között és azoknak a- tonos ostromaik alatt, súlyos fel- séggel a vállukon, kellett hivat- magaslátán állaniok.

A borsai tüzkárosultak az első p- nattól kezdve megvetették a denun- sokat és halálával gondolkodnak az- akik önzetlen munkával visszajutta- őket hajlékaikba.

Riesel Jaka

Elérkezett az utolsó alkalom

amikor még kipróbálhatja szerencsáját és egy 100 lejes Zsidó Kórház sors- jeggyel könnyűszerrel

milliomos lehet

Százan és százan nyertek már kisebb-nagyobb összegeket a Zsidó Kórház sorsjátékán.

'Január 12-én lesz az utolsó húzás

amelyen az 1,000.000 lejes főnyeremény kívül még számos nagy nyere- mény kerül kiorszolásra. Ne habozzék tehát, hanem

Vegyen még ma Zsidó Kór- ház sorsjegyet

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld eg- sorsjegyet a Zsidó Kórházegyesület Központi Sorsjátékintézetéhez, Cluj- Piata Unirii 20.

Iskolatás a nagyváradai zsidó középiskolákban

gy tanító fizetése 30 éves szolgálat után 4856 lej
gy polgári iskolai tanár fizetése 30 éves szolgálat után 6382 lej
gy gimnáziumi tanár fizetése harminc éves szolgálat után 8500 lej

Rendkívül nehéz viszonyok között, horribilis deficitekkel dolgoznak a nagyváradai zsidó középiskolák

Oradea-Nagyvárad, január 2. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától). Nagyvárad zsidósága rengeteg szociális igényt tart fenn. És ez az egyetlen oka Erdélynek, ahol két zsidó középiskola van és ez a két középiskola mind mai napig a legnagyobb erőfeszítések fenmaradt, ugyanakkor, midőn Kovácsra a Tarbuth liceumnak még az ideje is kiveszett már az emberekből. Megnéztük: hogyan bírja el a krízis-történet Nagyvárad ezeket a középiskolákat. Minden felekezet jelentékeny államsegélyt kap a kultuszminisztériumtól, de a zsidóság szemét szurják ki 8 millióval. Nyolcmillióval kell fenntartani minden zsidó hitközséget, minden kultúr- és szociális intézményt...

Nagyvárad zsidóságának érdeme, hogy egy szerzetessel csügg iskoláin és erején álli megterheléssel tartja fenn a tantereket.

A százötvenéves iskola

Az ortodox hitközség elemi és alsófokú középiskolájába kopogtatunk be, ahol Róza Márk iskolaigazgató szolgálat részleteivel, felvilágosításokkal az intézet működését. Ez az iskola egyike a legrégebbi intézeteknek Erdélyben. Százötven évvel ezelőtt létesítette az iskolát a hitközség. 1786-ban alakult az elemi. Száz év múlva, 1876-ban a zsidó hitközségek kettéválasztásának évében felfüggesztette működését, amelyet 1872-ben kezdett újra. 88-ban létesítették a négyosztályos elemi iskola mellé az algináziumot, fiú leánytagozattal. Azóta működik ez a nagy szerepet játszó intézet, mely az immárváltozás éveiben is fenmaradt és a román nyelvű oktatással egyike Nagyvárad leglátogatottabb iskoláinak.

„Nem kapunk államsegélyt“

— Nehezen élünk — mondja az igazgató, a hitközség óriási áldozatokat hoz az intézetért. Azt a minimális államsegélyt nem folyósítják nekünk, amit az állam a költségvetésben előirányzott. Még az 80-as államsegélyt sem utalták ki. A szociális irodánál már többször szorgalmaztuk az államsegély kiutalását, de eddig még semmit nem kaptunk. Tanterőnk rendkívül nehezen fizetjük. Az államsegélyből egy tanerőnkre mindössze 400—2800 lej jut évente. A fizetések annyira minimálisak, hogy még ez a sejt is jól jönne számunkra...

Háromszáz ezer lej államsegély az összes ortodox iskoláknak...

Az állam különösképpen nagylelkű a zsidósággal szemben. Még megnyugtató, hogy ugyanakkor az adóinkasszónál sokkal kevésbé nagylelkű...

— Az iskola évről-évre egyre nehezebben tartja magát. A hitközség súlyos inaszticiót eszközölt, most épített egy templomot a tagjait fokozottabban kell énybevennie, mert az iskola a legnehezebb terhe a hitközségnek. Párhuzamosan a leányiskolákat tartunk fenn, nyolc elemi és hat középiskolai osztályt. Összesen hétszáz növendéke van az intézetnek, mi rendkívül tekintélyes szám. Kétszáz tanteret nevel ennyi gyereket...

Nő a tandíjmentes diákok száma

— Meg tud élni az iskola a tandíjmentes diákokból?

— Rendkívül nehezen. Évről-évre többen jelentkeznek tandíjmentességért. A

két középiskolában 120 ezer lej, az elemi iskolákban 194 ezer lej a tandíjkezelvények összege. Ennek arányában természetesen redukálni kell költségvetésünket. 1930-ban 1,351 ezer lej volt az iskola tandíjkezelvény előirányzata, 1931-ben ezt már 1,200 ezer lejjel kellett redukálni. Ugyanakkor az iskolák készletadása 1,600,000 lej, ami azt jelenti, hogy az iskolafenntartó hitközség évi 400,000 lejt fizet rá a tanteretnek. Ennek arányában természetesen rendkívül nehezen tudjuk rendezni fizetéseinket. Tanerőink három részletben kapják meg a fizetésüket... Olyan nehezen inkasszálunk, hogy nem tudunk pontosan elszámolni, hogyan pedig ideális volna.

A „brutto“ fizetések

— Milyen díjazást kapnak a zsidó tanterők?

— A fizetések, sajnos, még az áldozati adóval sujtott állami tanárok fizetésének felét sem éri el. Egy harmincéves szolgálati idővel rendelkező tanító fizetése 4956 lej, míg egy ugyanolyan szolgálati idővel rendelkező középiskolai tanerő 6382 lejt kap. Az állami elemi, illetőleg polgári intézeteknél sokkal jobb a fizetések, de mi a jelenlegi viszonyok mellett, főképpen pedig azért, mert nem kapunk

államsegélyt, nem tudunk nagyobb fizetést adni. Ez természetesen a brutto fizetés, ebből még levonásba kerülnek a különböző illetékek...

Bíró Márk igazgató végigkalkulál az egész épületen, amely tiszta termelével, rendbentartott folyosóival, higiénikus elrendezésével az ideális iskolaépület minden erényével ékeskedik.

— Tessék megírni — mondja bucsuzásul Bíró Márk igazgató —, hogy nagyon nagy szükségünk van a zsidóság pártfogására. És az Uj Kelet, mely annyira népszerű a mi városunkban a legjobb szolgálatot teljesíti, ha felhívja a fölöttes tanügyi hatóságok figyelmét arra, hogy milyen nehezen élünk és milyen nehezen teljesítjük hivatásunkat az állam támogatása nélkül...

Mig az ortodox iskolától Salamon Ernőnek, a nagyváradai zsidó liceum igazgatójának lakásáig érünk, bőven gondolkodhatunk az államsegély kérdésén, mely körül nemrég olyan parázs viták voltak a parlamentben. Ha jól emlékszünk, valamelyik kormányparti honatya kiáltotta oda dr. Fischer Józsefnek: „Minek maguknak államsegély, hisz van pénzük elég“.

Ezzel a megállapítással szemben áll az a tény, hogy egy zsidó polgári iskolai tanár 30 éves szolgálat után 6382 lej

brutto fizetést kap három részletben havonta...

A zsidó liceum igazgatójánál

Salamon Ernő liceumigazgató is ezeket mondja:

— Az államsegélytől régen meghaltunk volna éhen. Kaptunk nemrég valamit, de az semmire nem elég. Az iskola mégis fenntartható, a kongresszusi hitközség nagy áldozatokat hoz, hogy a liceum minden zavar nélkül működje tovább. Van 225 növendékünk a 7 osztályban és dícsérvés nélkül állapíthatom meg, hogy nagyon szép eredményeket értünk el. Az elmúlt évben 28 végzett növendékünk közül egy diák bukott meg csupán az érettségén. A legjobb eredményt értük el nemcsak Nagyváradon, de az egész országban.

— Az intézet anyagi helyzete?

— Rendkívül nehezen élünk. A hitközség kebelében most az iskolapártól egyenlő felállítására történnek kezdeményezések, amely az egész iskola iránt érdeklődő zsidóságot meg akarja szervezni intézetünk számára. Kis fizetéseket adhatunk csak, a tanári fizetések 8500 lej körül forognak, ami lényegesen alacsonyabb, mint az állami középiskolai tanárok díjazása. Huszonkét tanerő működik az iskolában, akik közül 9 intézeti törzstanárunk van, a többiek óráadó, az itteni román intézetekből.

— Deficit?

— Van. A hitközség nagyon nehezen fizeti. De az intézet népszerű. Máramarostól a Székelyföldre minden városból vannak növendékeink.

— Mivel lehetne rendes mederbe terelni az iskola pénzügyeit?

— Kizárólag az államsegéllyel. Az pedig nincs. Ami van az ugyszólván semmi. Itt is eljutottunk a végkonklúzióhoz. Államsegély.

Vajon hogyan lehetne Románia kormányait egy kis nagylelkűsége szoktatni? —(lay)

Indiában újból fellángolt a passzív ellenállás mozgalma

Minden kooperációt megszüntetnek az angolokkal. Számolnak Gandhi újabb letartóztatásával

London, január 2. Indiában feléledt a passzív ellenállás mozgalma. A pándiai kongresszus végrehajtó-bizottsága újból kimondotta a külföldi áruk bojkottját a kötelezte a nacionalista hindukat az állam kereskedelmi vállalatának a posta, vasut stb. igénybevételek mellőzésére. A pándiai kongresszus közelebből panaszirotot in-

téz a világhatalmakhoz, melyben ismertetni fogja az indiai helyzetet. A hindu nacionalisták számolnak azzal, hogy vezéreiket, köztük Gandhit, az angol kormányzat újból bebörtönözteti. Gandhi mosolyogva beszélt erről az eshetőségről. A helyzet újra kritikussá kezd válni. Újabb jelentések arról számolnak be, hogy Indiában a helyzet to-

vább éleződik. Lord Willington indiai alkirály írásban választ adott Gandhi levelére. Nem zárkózik el a további tárgyalások elől, de a rendfentartási intézkedések felett nem hajlandó vitába bocsátkozni a Mahatmával.

Az indiai nacionalista vezérek a választ után minden kooperációt lehetetlennek tartanak az angolokkal.

Goga Octavian az új miniszterelnök-jelölt

Bárki is jönne uralomra csak parlamentáris rendszerrel kormányozhat

Bucuresti-Bukarest, január 2. A lapok élénken kommentálják Ducának az Adeverulban megjelent újévi nyilatkozatát. Megállapítják, hogy Duca a legélesebb személyi támadást intézte a kormány ellen és ezzel megadta az irányt a liberális párt ezutáni magatartásának. Lényegileg a nyilatkozat nem más, mint követelése az alkotmányos alapon nyugvó parlamentáris musnak és a pártkormányzási rendszernek. Miután február 15-ig tart az a határidő, ameddig a pártok a konverziós javaslat megszavazására úgynevezett fegyverszünetet adtak a kormánynak, kétségtelen, hogy ezen időpont után ez a lekötöttség megszűnik és a legádázabb politikai harc indul meg a kormány ellen.

Az „Adeverul“ szerint új kombiná-

cio kelt szárnyra politikai körökben. Goga Octavian személyéről kolportálják azt a hírt, hogy ő lesz az, aki a következő kormányt fogja alakítani. Ez a kombináció meglepetésszámba megy ugyan, de azért lehetségesnek tartják és természetesen különbözőké-

itélik meg.

Duca nyilatkozatával kapcsolatban azt a következtetést vonja le a sajtó, hogy bárki is jön, csak parlamentáris kormányrendszer mellett fog kormányozhatni.

Súlyos zavarokat okozott a hóvihar a posta- és vasuti forgalomban

Nagy késésekkel közlekednek a vonatok a hóivatar miatt

Bucuresti-Bukarest, január 2. Az országészerte dúló hóviharok rendkívüli károkat és zavarokat okoztak a telefon, táviró és vasutvonalakon. Bukarest telefonösszeköttetése, Ploesti, Szi-

naja, Cluj, Cernauti, Constanta, Braila, Focsani, Galati és más centrumokkal megszakadt. A legtöbb helyen a telefonhuzalok a hó terhe alatt leszakadtak és a telefonpóznák kidőltek. Számos irányban a vasuti közlekedés is súlyos akadályokba ütközik, elsősorban Bukovinában, amely egyelőre el van vágva az ország többi részétől. Sok helyütt 130 cm. a hó. Temesvár, Arad, továbbá Arad és Nagyvárad között szintén megszakadt a vasuti közlekedés. Más vonalakon részleges zavarok vannak.

Lúfia I. száraz

parkettfa 63 lej
 hántottfa 75 lej
 gyertyán, bükk, tölgy legolcsóbban
Rímóczi-től
 Cal. Dragalina 9. Telefon 616.

Hibásan működő

központi fűtések rendbehozók. Fizetendő csak kifogástalan működés esetén
MARKO V. okl. gépészmérnök Cluj,
 Str. N. Jorja II. Telefon 453.

Ötödik évtized óta németországi praxissal ruhákat fest tisztít CZINK

Az erdélyi Hasomér Hacair kolozsvári konferenciája

Cluj-Kolozsvár, január 2. December 28 és 29-én zajlott le az erdélyi Hasomér Hacair szervezet jöcérjainak (a legidősebb korosztály) találkozója Kolozsvárra. December 28-án este 8 órakor nyílt meg az értekezlet a kolozsvári Hasomér Hacair helyi csoport otthonában. Jelen voltak a kolozsvári jöcérók teljes számban, a kolozsvári Hasomér Hacair chalucatelep tagjai és számos vidéki vendég. A „Teházakná”, a chalucit indulójának hangjai mellett nyitja meg a gyűlést a Hanhagat Hagalil nevűben Judovits Jisáj, az erdélyi részi vezetőség tagja. Rövid szavakban méltatta az összejövetel jelentőségét és átadta a szót Salamon Dávidnak, aki megtartotta előadását „A Hasomér Hacair és az erdélyi zsidó ifjúság” címen. Az előadás kiemelte azt a tényt, hogy dacára a nehéz körülményeknek, sikerült a mozgalomnak Erdélyben is kifejlődni és ez jele annak, hogy a növekvő gazdasági nehézségek következtében a zsidó tömegek Erdélyben is fokozatosan pauperizálódnak és a cionista megvalósítás és ezzel a chalucit immár életkérdésévé válni az erdélyi zsidóságnak is. Örömmel regisztrálta az előadó, mint a Hasomér Hacair igazának egyik legerőteljesebb bizonyítékát, hogy a mozgalom eszméje tért hódított a már szervezett cionista ifjúságban is.

Másnap délelőtti és délutáni szervezeti kérdésekkel foglalkozott az értekezlet, míg este Judovits Jisáj tartotta meg előadását „A Hasomér Hacair az erdélyi cionizmusban” címmel. Előadó kiemelte azokat a feladatokat, amelyek az erdélyi polgári cionizmus jelenlegi dekadenciájának korszakában a Hasomér Hacairra, mint az egyetlen munkáscionista mozgalomra hárulnak, annak ellenére, hogy a Hasomér Hacair feladatai elsősorban az ifjúságnak a palesztinai chaluci megvalósításra való nevelését célozzák.

Az ezt követő vita után Székely Mose előadása következett a munka kérdéseiről a jöcérókorszakban. Végül újabb Judovits Jisáj referált a chaluci megvalósítás és a hácsará konkrét kérdéseiről. Előadó felvázolta azokat a nehézségeket, amelyek Erdélyben a chaluci megvalósítást gátolják és rámutatott arra, hogy a különböző antichaluci teóriák által félrevezetett erdélyi zsidó ifjúságban milyen nehezen tud utat törni a chalucgondolat. Sajnálattal állapította meg, hogy a chaluci gondolat nem mindig találkozik az erdélyi cionizmus körében a kellő megértéssel. Az előadást élénk vita követte, majd az alábbi határozatokat fogadták el:

Az erdélyi cionizmus helyzete
„Az erdélyi Hasomér Hacair jöcérjainak 5692 Tévét 18 és 19-én tartott értekezlete aggodalommal látja, hogy az erdélyi cionizmus helyzete napról-napra súlyosodik. A mozgalom gyengülése látványosan feltartóztatatlannal halad előre és a vásárhelyi konferenciák világos képet mutattak ennek a sülyedésnek, amely kiterjedt úgy az ifjúságra, mint magára a Zs. N. Sz.-re. A cionista mozgalom nem tudott gyökeret verni az erdélyi zsidóság széles tömegeiben és így a gazdasági krízis teljesen készületlenül érte és pusztító létét is problematikussá tette.

Az erdélyi cionizmus a háború utáni nemzeti konjunktúra terméke volt, amelynek bölcsőjénél azonban nem álltak azok a tényezők, amelyek a cionizmust világvízióval létrehozták és ideológiáját kimélyítve, a zsidó valóság hű kifejezőjévé tették. Erdély zsidóságában nem volt gyökeret a cionista gondolat és az elmúlt évtized cionizmusa lényegében tisztán érzelmi momentumokra volt alapítva, amely momentumoknak a konjunktúrális nemzeti hullám elmúltával egy komoly ideológiai megalapozottság hiányában természetesen meg kellett szűnni. A polgári cionizmus nem látta meg a bajok forrását, nem törekedett egy eszméileg megalapozott cionizmusra, hanem a cionista szervezete — mely máshol a széles tömegek nevelője — a pénzügyi alapok segítségével degradálta.

Az erdélyi cionizmus fennmaradása pedig életkérdés a zsidó tömegek számára, amelyek elé a gazdasági történések a cionizmust állítják, mint kérdéseinknek egyetlen teljes megoldását. A cionizmus kell a jövőben az utat mutassa ezeknek a tömegeknek és a polgári cionizmus tehetetlensége ezt a feladatot teljes egészében a történések tudományos analízisére alapuló munkáscionizmusnak jutatta.

Az értekezlet örömdetes jelenségnek tekintti ebben az irányban a „Dor chadás”

zászlóbontását és törekvésében látja az erdélyi cionizmus új korszakának eszméit.

Hácsará és állija

Az értekezlet örömdetes jelenségnek tekintti a „Szniff hácsará BÉT” megalakulását és különösen fontosnak tartja azt a tényt, hogy a szniff már több, mint 20 tagot számlál a különböző helyisportokból, akik mind 1932 tavaszán fognak hácsarába menni. A chaluci gondolatnak a szervezet soraiban való erősödésének és terjedésének eklatáns bizonyítéka ez.

Az értekezlet örömmel regisztrálta Stark Dávidnak, a Hanhagat Hagalil tagjának, mint az erdélyi Hasomér Hacair első chalucának röviddel az értekezlet előtt történt állijáját. Benne látja

KÖZGAZDASÁG

Nem fizetnek ezidén osztalékokat a pénzintézetek

Tartalékolásra és leírásokra fogják a nyereségeket felhasználni

Cluj-Kolozsvár, január 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi pénzintézetek most dolgoznak az elmúlt üzleti év lezárásán. Az elmúlt esztendő súlyos megrázkodtatások és megpróbáltatásokat jelentett a pénzügyi életben. A Creditanstalt összeomlását követő krach, amely különösen a pénzintézeteket érintette, amelyek a pánikhangulatban kénytelenek voltak a betéteknek egy tekintélyes részét visszaadni, így üzleti tőkéjük jelentős részét nélkülözték.

A válság áldozatokat követelt magának. Az év végéig azonban valamelyes enyhülés következett be a bizalom-válságban. A kivont tőkék egy része visszavirágzott és ez a folyamat, ha lassan és rapszodikusan is, de tovább tart. Bár paradoxszerűen hangzik, de mégis igaz:

azon pénzintézetek, amelyek megmaradtak a mindent elsöpréssel fenyegető viharban, javarészt aktívával zárják le az 1931-es üzleti évet. A pénzintézetek legnagyobb része azonban ebben az évben vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak elenyésző mértékben fog részvényeseknek osztalékokat fizetni. A bankok felhagytak az eddigi látszat-politikával, amely kifelé nagy nyereségek és osztalékok feltüntetésével akarta a prosperálást bizonyítani. Az osztaléknak szánt összegeket tartalékolni fogják, vagy pedig leírások kiigyensúlyozására használják fel. Erre annál is inkább szükség van, minthogy a pénzintézetek és általában a vállalatok tényleges aktívájának megállapítása a napról-napra rosszabbodó helyzet következtében többé-kevésbé kényes.

Árlejtések

A hadügyminisztérium a következő árlejtéseket hirdeti:

1932. Január 20-án, d. e. 10 órakor, a Str. Eminescu 1. szám alatt a dési garnizon ellátására 1932 jan. 1-től dec. 31-ig hussal és más élelemmel való ellátásához szükséges árucikkre árlejtést tartandó.

1932 jan. 22-én d. e. 10 órakor a Comand. Corp. IV. Armatei Iasi, Str. Stefan al Marei árlejtést tart a jassai garnizonnak 1932 évre szóló hus és más élelmiszerekkel való ellátására.

1932 jan. 10-én, d. e. 9 órakor a Comandirea Pietii Calafat 10.000 kg. bab szállítására tart árlejtést.

A Közmunkaügyi minisztériumban 1932 jan. 13-án d. e. 10 órakor lesz megtartva az alanti autóbúsjáratok 4 évre szóló koncesszióális jogának árverése: Constanta—Cumpana—Regele Mihai I. Topraisar, Comana, Negru, Voda, Ciufutuciu, Arman, Caradaru.

mus, Mamucichoi, Casim, Majelar, Gara Ceair, Bazargic. Az ut hossza 88 km. Ajánlatok írásban nyújtandók be vagy a közmunkaügyi minisztériumnál, vagy a Constanci prefekturán.

A CFR. gazdasági hivatalában, Cal. Victoriei 112 szám alatt, 1932 jan. 27-én, d. e. 9 órakor 350.000 kg. könnyű benzinn szállítására tartanak árlejtést.

A Directiunea IX. Silvica Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 38. árverést hirdet 1932 jan. 18. d. e. 11 órára amikor is Inau község határában elterülő 20 hektár erdősen levő fának a kitermelési jogát, valamint a Podu Rotunda erdősen, a szamosmegyei Vale község határában 39 hektár terjedelemben fekvő fa kitermelési jogát árverezik el.

A CFR. gazdasági hivatala, Calea Victoriei 118. alatt 1932 jan. 19-én d. e. 10 órakor árlejtést tart 13.310.200 drb. vas és réz csavarra.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉRE
HIRESSÉN AZ UJ KELETBEN

A jó angol teát, amely a szakértők öröme, mindenütt előnyben részesítik

HORNIMAN'S TEA

Oh jaj...

Ha köhög, ha rekedt, kérjen

Éljen!

EGGER mellpasztillát

Valóban hatásos gyógyszer tartalmu gyógy cukorka, amely csillapítja a köhögést és oldja a nyálkát. Kapható minden gyógyszerboltban és drogériában.

megül ez az átkozott köhögés

Egger m. lpasszt csakhamar meggyógyított

HEBER KÖR. A Héber Kör

4-én hétfőn este fél 9 órakor megtandó rendezes heti összejövetelén lenfreund Tova „A héber nyelv betűkre való átültetése” címen előadást. Ugyancsak az előző ülésén folytatásaként Klein E. „Miert nem felejtettük el 2000 év a héber nyelvet?” címen megkezdte a folytatást. A tagok pontos megnevezését kérjük. Vendégeket szívesen a vezetőség. A kezdők ingyenes tanfolyama január 5-én kedd este fél 8 órakor kezdődik. Felkérjük a héber tanulni akarókat, hogy azon minél mosabban vegyenek részt. A tanfolyam Reg. Ferdinand 52. szám alatt tartatnak meg.

— Előkészületek a Haggibbor báljához. A Haggibbor vezetősége teljes erővel fektet bele a nagysikerű igérkező Haggibbor bál rendezésébe. Mint minden évben, ezúttal is vesnél kedvezőbb megjelölések jöhetnek a Haggibbor bál standard költségét. A vezetőség a bál munkálatait a tekintettel vasárnap este 8 óráig értekezletet hívott egybe, melyre minden megjelentet kéri az elnökség. értekezlet a str. Bratianu (Királyca) 28. szám alatt lesz.

Comunitatea aut. ort. izr. Bistrita
Szám: 222—831.

HIRDETMEY

A helybeli izr. hitközség keres vállalkozót, aki hitközségünknek egy kóser-hussszükségletét egy, esetleg több évi időtartamra ellássa.

Ajánlatok legkésőbb 1932. január 15-ig a hitközségi irodában nyújtandók be, ahol a részletes feltételek megtudhatók.

A hus szállítása okvetlen 1932. január hó 1-én kell kezdődjen.

Bistrita, 1931. december hó 28-án
Israel Rachm.
hitk. elnök

Két csoda LEPAGE-nál

1. Teljes irodafel szerelés 198 lei

1 nagy íróasztali mappa itatóssal, üveg Müller antracén-tinta (fálliterez 1 itatódeszka, 1 üvegtintatartó, 2 doboz hamutálka, 1 doboz I-a alumiumtoll (100 drb), 1 tollszár, 1 mappa levélpapír (10 papír, 10 boríték), 1 óriási, 200 lapos, pepita átirókönyv, csomog oktáv átitótpapír (500 drb 6 drb Staedtler írón, összesen 135 d 198 lei.

2. Mindenkinek 198 lei

1 I-a töltőtoll valódi 14 kar. aranyhegyű, 1 mappa levélpapír (10 papír boríték), 1 pepita notesz, 1 I-a fécsavar írón 6 rezervabetéttel, 1 kék, vörös Faber-Kosmos copir írón, Speck-radió, összesen 25 drb 198 lei. Vidékre utánvét mellett küldi, netetszött visszavesz

LEPAGE könyvk. Kvár

Kérje a név- és születésnap csodacmagok és az olcsó könyvek jegyzékét Lepagétól.

Teljes eréllyel folyik a barcánfalvi gyilkosság nyomozása

Éjjel háromig, a tűz körül ülve virrasztanak a máramarosi zsidók és várják támadóikat

Páni félelem lett urrá a máramarosi zsidóságon, mert az utóbbi héten elszaporodtak a bűnesetek. A szigeti csendőrség dicséretreméltó munkája

Indokolatlan nyugtalanság Máramarosmegyében a barcánfalvi gyilkosság miatt

Sighet-Máramarossziget, január 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). A barcánfalvi rablógyilkosság nyomozásában a bekövetkezett hatalmas események és a tegnapi havazások miatt pár napos szünet állott be, mert a falvak, amelyekben a nyomozás folyik, nem voltak megközelíthetők. A nyomozás arra szorítkozott, hogy Huza Andrei kalotacsárdi parasztlégényt, aki ellen most már megdönthetetlen bizonyítékok vannak, a csendőrségen szólásra bírják. Ez bizonyult a nyomozás legnehezebb feladatának, mert Huza Andrei rendkívül konokul tagad. A parasztlégény, mint már megírtuk, egy időben rendőrvolt a szigeti rendőrségen és a vallása minden módszerével a legtekélyesebben tisztában van. Ma a csendőrség a helyszínére vezényelte Roman és Soarea csendőrmestereket, akiket a város legjobbjai nyomozóinak tartanak. A szigeti csendőrlégiónál Popescu őrnagy és Sfetea Carol kapitány tovább folytatják a nyomozást. Tegnap az egységben érkezett volt, melyen a két csendőrtiszt Chindris főgyőrszéknek és dr. Piller György vizsgálóbíróknak számolt be a nyomozás eddigi eredményeiről. A csendőrtisztek kérésére az egység engedélyt adott, hogy Huza a nyomozás érdekében még nyolc napig a csendőrségen tartsanak.

Még egy terhelő tanu
Huza ellen

A nyomozás újabb érdekes és fontos eseménye, hogy jelentkezett még egy tanu, aki kétséget kizáró bizonyossággal állítja, hogy Huza Andrei követése a rablógyilkosságot. Opris Iuon barcánfalvi paraszt felesége a gyilkosság követése előtt pár perccel látott a faluban bejönni kettesével embereket, akiket megszólított. A máramaros csendőrlégió épületében Popescu őrnagy a far használt és jól bevált trükkhöz folyamodott: a lakotanya udvarában néhány parasztember közé állította be az autót és aztán a tömeghez vezette Opriest. Az asszony a sok ember közöttonnal felismerte Huza, mondván, hogy a gyilkosság elkövetése előtt pár perccel megszólította az uccán és beszélgettek vele.

Hol vannak a cinkosok?

Huza az egyre jobban szaporodó bizonyítékok súlya alatt sem akar vallani. Olyan merev tagadásban van, hogy a megdönthetetlen bizonyítékok ellen is lehet majd törvénytörés elé állni. A nyomozás Huza bűnösségének segtelenséggel bizonyítása után most tántorítást felkutatásán fáradozik.

Minden jel arra mutat, hogy pár napon belül kézrekerülnek Huza cinkosai. A szálat a Sziget környező falvakba vezetnek. A nyomozás eddigi bizonyítékai szerint rablógyilkosság bűntette forog fenn, mert mint megírtuk, Huza azzal vette rá bűntársait a támadásba való részvételre, hogy Kratz Leopoldnál 600.000 lejt készpénz van, amit állandóan a zsebében tart.

Egy tanító rejtélyes szereplése

A nyomozás azonban nem elégszik meg a rablógyilkosság kvalifikációjával. Rendkívül nyomós bizonyítékok azt a gyanút ébresztik a hatóságokban, hogy az egyik Sziget mellett levő község tanítójának köze van a gyilkossághoz. A

tanító az egyik antiszemita csoportnak elnöke és halálos ellensége volt Kratz Lipótnak. A tanító egyelőre a csendőrség őrzete alatt áll.

Pánik a zsidók között

A máramaros falvakban a gyilkosság elkövetése óta a zsidók pánik félelemben élnek. Az Uj Kelet tudósítójának alkalmja volt látni, hogy éjjeli fél három órakor, a lámpát eloltva, a tűz körül ülnek a zsidók és várják a bekövetkező eseményeket. A félelmet Kratz Leopold meggyilkolásán kívül az is okozza, hogy az utóbbi napokban egymásután két feltűnő rablótámadás történt a megye országrutjain. Havasmező és Ruszkova között egy fuvarost fosztottak ki. Karácsony-

A szovjet közvetlenül akar tárgyalni Romániával és a két delegáció valószínűleg Törökországban fog találkozni

A szerződő felek kölcsönösen kötelezni fogják magukat, hogy respektálják egymás határait

Bucuresti-Bukarest, január 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Hírek szerint a külügyminisztérium újabb értesítést kapott a szovjetől, aziránt, hogy az oroszok a megemlékezési szerződésről közvetlenül kívánnak tárgyalni. A tárgyalás az egyik verzió szerint Ankarában lesz és a megbeszéléseket a két állam ottani követi folytatják le. A szovjet eredeti kívánsága az volt, hogy Moszkvában legyenek a megbeszélések, viszont Románia Varsót ajánlotta, amit a szovjetek nem fogadtak el. Ekkor lépett közbe Törökország, amely fontos közvetítő szerepet játszik az ügyben és mindent elkövet abban az irányban, hogy a fontos tárgyalások Ankarában folynak le. Török-

rórország a legelősebb akciót kívánja folytatni a többi Oroszországgal határos államokkal együtt a szovjet propaganda ellen.

A megkötendő szerződés nagyobb bekegaranciákat fog tartalmazni, mint a kellog-egyezmény. A szerződő felek a hírek szerint kötelezni fogják magukat arra, hogy kölcsönösen respektálják egymás határait, egyikük sem vesz részt egy másik ellen irányuló szövetségben, nem kezdenek egymás ellen induló akciót és nem alkalmaznak egymás ellen gazdasági és pénzügyi represzálákat.

A Viitorul viszont úgy tudja, hogy Oroszország és Románia között a tárg-

yalások január 5-én kezdődnek meg Rigában. A román kormány eszerint már értesítette volna a szovjetet arról, hogy a rigai román követ Sturza teljhatalmu megbízást kapott a tárgyalások lefolytatására és a megemlékezési szerződés aláírására. Románia a leghatározottabban ragaszkodik ahhoz a feltételhez, hogy a diplomáciai viszonyt mindaddig nem veszi fel a Szovjettel, amíg a szovjet nem ismeri el a jelenlegi határokat. Amennyiben a megemlékezési szerződés létrejön egy újabb román-orosz vegyes bizottság alakul, az eddigi helyett, amely főként a Dnyeszter-parti incidenseket intézte el.

Csinált-e hibát politikai tevékenységében?

Érdekes körinterjú a román politikai élet vezetőivel

Bucuresti-Bukarest, január 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Dimineata az ujesztendő alkalmából azzal az ötletes kérdéssel fordult a román politikai élet vezetőihez, vajon elismerik-e, hogy csináltak hibát politikájukban? A kérdésre elsőnek Iorga válaszolt, még pedig a következőképpen:

— Én nem politizálok, tehát nem beszélhetek politikai hibákról. Egyébként minden nap csinálom hibát. Hogy melyik a nagyobb közülök, nem mondhatom meg, mert nem vagyok objektív. Valószínű azonban, hogy a legnagyobb hibát még nem csináltam meg s csak a jövőben fogom elkövetni.

Averescu marsall

íróasztala előtt fogadja az újságírókat. Egyáltalán nem zsenirozza a kérdés, amelyre a következőképpen válaszol:

— A legnagyobb hibát akkor követtem el, amikor Ferdinand király óhajának engedve, beléptem a politikai életbe. Magammal vittem a politikába a katonai neveléssel járó defektusokat és nem tudtam elcsajátítani a politikusoktól meg-

kívánt defektusokat. Ezért csak kellemtelenségeim voltak...

I. G. Duca a liberális párt vezére, volt belügyminiszter a következőket válaszolja:

— Nem él bennem az a tudat, mintha elkövettem volna olyan politikai hibát, amelyet sajnálni kellene. Természetes, hogy az olyan ember, aki belesodródik a napi küzdelmek örvényébe, elkerülhetlenül követ el hibákat és néha igazságtalan egyikkel, vagy másikkal szemben. Ezeket a hibákat és igazságtalanságokat itéljük el, vagy bocsássák meg mások.

Madgearu, a nemzeti parasztpárt volt pénzügyminisztere,

a legkíméletlenebb támadások középpontjában áll. Egy kicsit el van keseredve és ezért érthető, hogy így válaszol:

Nem emlékszem, hogy csináltam volna politikai hibát. Politikai tevékenységemben azonban beismerem, hogy volt egy nagy hibám: túlságosan hittem a barátságban és a lojalitásban.

Jan Florescu volt miniszter

az Omul Liber nevű csoport elnöke, eképpen válaszol:

— A legkegyetlenebb és legindiszkrétebb kérdést szögezi nekem. Erare humanum est s az ember mégis milyen nehezen ismeri el, hogy hibázott. Sok mindent csináltam a politikai életben, amiről csak az idő fogja megmondhatni, hogy helyes volt-e, vagy sem.

J. G. Mironescu, a nemzeti parasztpárti kormány volt miniszterelnöke,

szerény ember, ennek megfelelően válaszol:

— A politika nálunk tapasztalati és gyakorlati természetű. Ebből természetesen következik, hogy hibák is történnek. Mindannyian hibázunk. De azt, hogy melyik volt a legnagyobb a hibáim közül, azt nem lehet megállapítani, csak az idő perspektívájából.

Petrovici professzor volt miniszter:

— Azt hiszem, a legnagyobb hiba az volt, hogy politizálni kezdtem, ahelyett, hogy mesterségemnél maradtam volna.

A legkategorikusabb

dr. Lupu

volt:

— Soha semmilyen hibát nem követtem el!

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

IMPOTENCIÁT

RÁDIUM BESEGÚZÁS GYÓGYÍTÁSA

RÁDIUM-ULTRA

gyetlen száraz rádió - borogatással egy félóránál mint nőknél teljesen gyógyítja

RÁDIUM-ULTRA-REGENERATOR

száraz rádió - borogatással. Ártalmatlan külső kezelés. Kerjen ingyen felvilágosító árjegyzéket.

Vezetékpózelet: "DIONESE"

Curegi 11 B-dul Cuzza, Stradela 1-a No. 10

Mal Leghatásosabb fertőtlenítő — a „Vörös-Kereszt” fertőtlenítő gyógyszerzappan!

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből. —
IRTA: MICHAEL GOLD

(14)

— Mit talált ott? Három fiatal medvét, épp játszottak. Már éppen megakarta ölni őket és elbujni, amíg az anyjuk előjön, amikor az anyamedve hirtelen megjelent. A legszebb és a legnagyobb medve volt, amit életében a vadász látott. A bundájának olyan volt a színe, mint az aranypenzék.

— A vadász megrémült. Felemelte a puskáját, hogy lelője. Váratlanul azonban az aranyos medve elkezdett románul beszélni.

— Könyörögve összekulcsolta a talpait és egy anya bánatos hangján mondta:

— Kedves jó vadász, én tudom, hogy te szegény vagy és kénytelen vagy megölni bennünket, hogy a saját családodnak enni valót szerezz. De kérlek, kiméld a kicsinyeimet, — mondotta — és én megadom, amit kívánsz. Ismerem a titkos varázsművészeteket, amik csak az aranymedvék előtt ismeretesek és segítők nekik.

— Tudsz segíteni nekem abban, hogy a családomat Törökországba vigyem és ott egy darabka földet találjak magamnak? — kérdezte a vadász.

— Igen, — mondotta az aranyos medve, ha megkiméld a kicsinyeimet. — Nagyon nehéz lesz az ut, mert ezen az uton sok a boszorkány, a varázsló és a gonosz zsarnok. De megígérem neked, hogy Törökországba vezetlek. És megígérem, hogy mindig lesz pénzed, egész életében.

— Beleegyezem, — mondotta a vadász.

Az aranymedvéről szóló történetnek az elbeszélésére három hétre volt szüksége apámnak. A Törökországba vezető út végig a legkülönösebb eseményekkel volt kiverve. Az örök mese volt ez az emberről, akinek az élet gyönyörei csodálatos módon hullnak az ölébe. Minden szegény hisz ebben a csodában és álmodozik a napról, amelyen véletlenül a részese lesz. Apám egy volt a sokak közül. Mély érzéssel mesélte ezt a történetet és emlékeztem még, ahogy a bérkaszánya tetején hallgattam Newyork éji ege alatt. Afelől karcolók mint óriási, piros és fehér lámpával teleaggatott hajók vágtattak a hold felé. Tropicus szelek áradtak az Óceán felől s lent az uccán East-Side forgalma döngött mint a fojtott dobpergés.

A zsidók „a könyv népe”-ként váltak ismeretessé. Az elnyomott zsidó nép, miután husz évszázadon keresztül elzártak előttünk a cselekvő életbe való belépést, megtanulta íróit és gondolkodóit tisztelni.

Apám és barátai, teljesen műveletlen kézimunkások, erős, áhitatos szenvedéllyel szerették a színházat.

Egyesek közülük tiszzer-huszsor megnézték egy-egy kedvenc darabjukat. Mindegyiknek meg volt a maga színésze, akit különösképpen tisztelt. Mindegyik éles érzéki szinikritikusnak tartotta magát.

Apám jó emlékezőtehetségével volt főlegben a többivel szemben. A darabokból, amiket látott, egész jeleneteket tudott megismételni és előadni.

Kedvenc darabja Schiller „Haramiák”-ja volt. Dicsékedett azzal, hogy ezt a darabot harmincnégyyszer látta jiddis, német, orosz és román nyelven. Majdnem az egész darabot eleitől végig feltudta mondani.

A többi kedvenc darabjai közé tartoztak Gorkijtól Az éjjeli menedékhely, Hauptmanntól a Takácsok, Tolstojtól a Kreutzer szonáta, Goldfaden kedves és naiv énekesjátéka, a Boszorkány, — és a Hamlet. Ezek és más hasonló darabok éveken keresztül népsze-

rűek voltak a jiddis színpadon. A ruházati munkások Shakespearrel éltek. Ma a zsidó színház amerikanizálódott. A Broadway-i operettek utánzatait játszásk.

A fedélzeten, amikor Amerikába utazott, apám arra a csodálatos gondolatra jött, hogy Schiller Haramiák-ja Amerikában ismeretlen s ezt ott be kell mutatni.

A tizenegy napig tartó vihar alatt apám leírta a darabot jiddis nyelven ceruzával, levélpapírra.

Amint Newyorkban berendezkedett, mindenáron tárgyalni akart az ismert jiddis színésszel, Mogelescuval. Amikor kérésének eleget tettek, fel akarta olvasni a darabot a színésznek.

Mogelescu nevetett: Sajnos, a darab benne van a műsoromban — mondotta. — Azt hiszi, hogy még Amerikában is ismeretlen maradhat egy ilyen nagy dráma?

Apám zavartan és kedvetlenül távozott. Élete végéig elmondta ezt az anekdotát és mindig hozzátette: En mindig elkéstem. Azt hiszem, apám gyakran úgy érezte, hogy a Haramiáknak tulajdonképpen ő a szerzője s hogy Mogelescu a jogában csalta meg.

Az eljegyzett menyasszony

Testvérem, Eszter az egyik, én a másik ágyba felekedtem. A hálószoba az icike-picike gázlámpát kivéve, sötét volt.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 5^{1/2}-kor: Mosoly országa. Sorozatszám: 111.

Vasárnap este 8^{1/2}-kor: Mosoly országa. Sorozatszám: 112.

Hétfőn este 8^{1/2}-kor: Mosoly országa. Napi bérlet 19. szám A. Sorozatszám: 113.

A clujl Román Opera műsora:

Vasárnap, jan. 3 (este): Cigánybáró.

Hétfő, január 4: A trubadur.

Szerda, január 6: Cigánybáró.

Csütörtök, január 7: (délután) Traviata.

Péntek, január 8: Tosca.

Vasárnap, január 10: (délután) Cigánybáró.

ASTRA Mozgó műsora
Vasárnap, hétfő: Asszony-e a hibás? Harry Liedtke és Nora Gregor. A legizgalmasabb német vígjáték.

Vasárnap d. e. 11-kor: Rapid szerelem, George Bankroft. Érdekfeszítő film a misztikus Kináról. Helyárak: 10 lej.

CORSO-MOZGÓ műsora
Vasárnap d. e. 11 órakor: Vigjáték matiné. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: A koldusdiák.

Színkör-Mozgó műsora
Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: A riválisok.

Vasárnap d. u. csak egy előadás 8 órakor: A riválisok.

SELECT-MOZGÓ műsora
Vasárnap: Malec, mint Casanova.

Hétfőn: Malec, mint Casanova.

URANIA-MOZGÓ műsora
Vasárnap: Viktoria és a huszárra.

Hétfőn: Viktoria és a huszárra.

Ejjel tizenkettő! Az East-Side-i gyermekek ugyanolyan soká fenvoltak, mint a felnőttek.

Szempilláim súlyosak voltak az álomtól. Testvérem hasonlóképpen álmos volt. Apám meséje olyan volt, mint egy éber álom. Miközben hipnotikus hangján beszélt, a dolgok, amiket emlegetett, alámerültek a lelkünkben és álommá lettek.

Apám a két ágy közti széken ült és pipázott. Felváltva Eszter, vagy az én arcomat simogatta.

A léghuzamon neszek ringatóztak. Zimmermanné asszony papagája rikácsolt a kalóz hangján. Egy csecsemő sirt. Egy száritókötél leszakadt. Egy asszony a fehérneműkét aggatta. A tető víztartálya tessepenként folyt alá. A falakon álmos víz sikkolt. Tányérok csörrentek, egy varrógép zuggott.

A mélyben mindezen zajok alatt éreztem a East-Side-i forgalom hullámvérését, mi közben apám élete történetét mesélte el.

— Odaát Romániában állandóan civaldoztam — mondotta apám. — Bennem volt az ördög és nem hagytam békiben.

— Állandóan verekedtem és ittam s apám nem tudta, hogy mit csináljon velem. Porró volt a vérem és olyasmiket csináltam, amikért ma szégyenlem magam.

— Nem akarok arról beszélni, hogy apám miként küldött el a falukba árulni. A parasztoktól fazekat és gabonát kellett vásárolnom.

— Adott 200 dollárt. Egy hét alatt a 200 dollár elment mindenféle butaságra. Annnyira szegyletem magam, hogy egy évig nem mentem haza.

— Azután lerongyolódva visszatértem. Megbocsátottak. Egy évvel később megszöktem Konstantinápolyba. Megcsíptek dohánysempészesen s a határon egy dityiba dugtak. Irtam levelet az apámnak, utánnam jött, megvesztegette a falu polgármesterét és kiszabadított.

— De én nem akarok mindent elbeszélni nektek. Nu, fiatal és ostoba voltam.

(Folytatjuk)

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, jan. 3.

Bukarest, 19.40: Grammfón. 20: Tánczene. 21.15: Orosz dalok.

Budapest, 9: Hírek. Kozmetika. 11: Egyházi zene. Utána pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 2: Grammfónhangv. 3.45: A földművelésügyi minisztérium előadása. Utána pontos időjelzés, időjárás. 5: Hangv. 7.15: Sporteredmények. 7.30: Vigjáték. 10: Hangv. majd cigányzene. Bécs, 20.30: Bécsi est.

Berlin, 18.35: Zongora és hegedűszonáták.

Breslau, 22.30: Tánczene. Frankfurt, 19.30: Harmónikakar.

Hamburg, 18.15: Beethoven szimf. Langenberg, 20: Népszerű zene.

Varsó, 19.25: Grammfón. 22.55: Zongorahangv. 23: Könyv és tánczene.

Poznan, 18.25: Szólisták hangv. Riga, 21.05: Bécsi operettrész. 21.35: Régi és új táncok.

Kattowitz, 20.15: Népszerű zene. Milánó, 19.05: Grammfón. 21: Opera.

Prága, 17.30: Grammfón. 19: Vándor. dalok. 22.20: Jazz.

Pozsony, 17.50: Tánczene. 19.30: Nédal: Lengyelvér c. operettje.

Oslo, 20: Rzenekar. 22: Norvég zene. Palermó, 20.25: Grammfón. 21: Szimf. hangverseny.

Toulouse, 4.30: Szimf. zene. Svájci Romand Adó, 20.45: Rzenekar.

Svájci Aleman Adó, 20.15: Orgonav.

Hétfő, jan. 4.

Bukarest, 18.10: Rzenekar. 19.40: Grammfón. 20.45: Dalest. 21.15: Kézzongorás hangverseny.

Budapest, 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Csenedlet Debreceben. 5.30: Jazz zenekari hangv. 6.45: Német nyelvoktatás. 7.15: Cigányzene. — 8.20: Andersen Felicia előadástje. 8.50: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 10.20: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd grammfónhangv.

Bécs, 20.15: Operett és daljáték rész. Berlin, 22.15: Szórakoztató zene.

Breslau, 21.10: Szónátaest. Frankfurt, 19.45: Szórakoztató zene.

Hamburg, 20: Operettrész. 21.40: Fuvószene.

Langenberg, 20: Szláv zene.

Lipscse, 20: Szimf. zene. Varsó, 19.35: Grammfón. — 20.15: Strauss oprett. Poznan, 19.35: Grammfón.

APRÓ HIRDETÉSEK

„EXPRESS” libahuscsarnok

ארט שר

ORADEA, Piata Mihai Viteazul No. 11. FRIEDMANN M.

Szállítok minden mennyiségben prim olvasztott libasírt á 60 le libabőrt és hajat á 45 le libafüstölthust á 75 le kilogrammonként. Ügyeljen a címre!

Hölgyek figyelmébe. Legujabb

Bubi paróka transzformáció villanny gondórtive, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és gondórtiveg felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, S. Memorandului 10.

Tekintse meg végkiürítésem! Pá názott angol garnitúrát, antik butor egy darabok minden elfogadható árára. Schneider butoraktár Str. Saguna 24.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak harang védjeggyel ellátott árut kérj! mint egyedüli bármely külföldi elvgyen gyártmányt. Tacamul ezüstárugyár Cl Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr.

Házelasadás. A Str. Filipescu (Szentiló u.) 1. szám alatti és a Str. Calugari (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előny feltételekkel eladó. Érdeklődők fordulnak a Kereskedelmi Hítelintézet Rt. Igatóságához, P. Unirii 20.

Fogászati rendelő vidéki városok családai okok miatt eladó, esetleg a prátvehető. Értekezni Sanitas-Dent depot Cluj, Str. Iorga 23.

Jól bevezetett rádió, villamossági üzem eladó vagy társ 500.000 lej tőkékeresztetik. Leveleket „Rádió jelígeré” kiadóba.

Keresünk megvételre jókarban 12-18 köbméteres négyszögletes házált vas víztartályt. Orth. Izr. Hítköz Oradea.

Értesitem a t. vevőimet, hogy szmühelyemet Reg. Ferd. 70. szám alályeztem át. Mandelbeum József.

Butorozott szoba, kapu melletti kübejárattal kiadó. Cím a kiadóban.

Urileány lakást ellátással kaphat, Alexandri 10. földszint, dr. Hirschne

Férjhez adnám hugomat. Hugomcsaládból való, feltűnően szép, csinosos leány. Mindezek dacára nagyonrény házas és ügyes. Hozománya 300 lej. Huszonnégy-harmickét éves, felnül vallásos diplomás emberek, biztos egzisztenciájú kereskedők írja. „Tizennyolc éves” jelígera a kiadóba.

Jómegjelenésű, garanciaképes, husnégyéves érettségizett fiatalember vavgy hasonló állást keres. Ajánla„Szerény igényeim vannak” jelígera adóba kérek.

Keresek azonnalra garanciának hásszázharmincezer lej névértékű államtékpapírt kölcsön. Ajánlatokat kagigény megjelölésével „Legmesszebbgaranciát nyujtok” jelígera a kiadóba kérek.

Leipzig mintavásárra, technikképzett fiatalember megbízásokat vCím a kiadóban.

Feleségül vennék 40-45 éves gyntelen özevgy, vagy elvált izr. uríndlettel. Szükség esetén tökehozzájáAjánlatok „Benőstülés” jelígera alatt per hirdetőbe Sibiu Kereuzgasse.

Egyetemi hallgató teljes ellátást Afánlatokat „Olcsó” jelígera a kiadóba kérek.

HIREK

Rumba

Kedves, legújabb örületről szeretnék írni fogának. Ugy hívják: rumba... Tánccsal kezdte, ide, mitán előbb Spanyolországban megnevesítették és szorították a tánc hidalgát.

Rumba... Párok összefonódnak... ugolnak kettőt balra... aztán nyekken egyet a derekuk, mintha idegcsók érte volna őket... mintha megroppant volna gerincük... mintha féldali szélütés ütött volna beléjük... egyet visszaugranak jobbra... újabb belerángás... megnyekkenek a másik oldalán is... egyet, kettőt... egyet kettőt... Vonaglik a dek... vibrálnak a vállak... ránganak a bokok.

Igen, kedves, az a nyomor, a kétségesség, a magáról megfélekedés a civilizált ember magából való kivételének ritmusa... egyet, kettőt... egyet, kettőt... Emlékezzék csak vissza... a háború után, amikor trónok, államok, várak és társadalmak omlottak össze... az inflációs örület idején, amikor kárpát-vágyonok emelkedtek a háború utáni és erkölcsi romjain, a lemezárú tömegek hullahegyein... akkor is volt ritmusban vibrált és vonaglott tánc-téboly... a lábak szémalomkák, cséphadarokká torzultak... simit jártak az emberek... és Afrika ördögéből importálták hozzá a ritmust, egy a jazzdobost... simi és charleston, az izdadság, a végkimerülésig, a mindenről megfélekedésig...

Azután lecsendesedtek, elviharzottak a kedélyek... a háború tébolyos szelezi mintha elültek volna... slow-down lassabbodott a ritmus... sima kuszott parketten... konszolidáltak a viszonyok, az idegek, ismét egyezni kellett a bon-tonra, ha a quadrill és a menüett feszélyes formájai nem is tértek vissza többé...

Igen, kedves, ez volt, ez történt... jött a Válság... a Konszolidációt felváltotta a Krízis... az embereket véres kegyelmezők marják és tépik kegyetlelül... szörnyű rémek merednek a mára bizonytalan holnapból... munkanélküliség, nélkülözés, nyomor, újabb háború, javak és értékek, osztályok és társadalmak összeomlása... perceről-perce csuszik ki a gyékény a láb alól... ez az, amit az emberiség évszázadokon keresztül épített... amit biztonság, nyugalom, örökök hittek az emberek... egingott a világ, mintha titokzatos emek megtálaták volna az archimedi pontot, és ki akarták mozdítani a világot a mindenséget...

Ebben a káoszban, a zűrzavarban, bizonytalanságban pedig bevonult az ember... bevonult és győzött... és ma már a vonaglás és rángás uralkodik az emberek és a kedélyek fölött... egyet, kettőt... egyet kettőt... mintha egy távoli kor, egy, a történelem molochoja a vészvilág végső rángatózása volna...

...és ezért ne csodálkozzék, kedves, a most a változatosság kedvéért indult üvölt a zene... és az emberek a parketten olyanok, amint a medvék... melyeknek ugrálni muszáj a nyomor torzcsapásai alatt...

(k.)

Franciaországban a munkanélküliség további emelkedésével számolnak. Párizsból jelentik: A teljesen munkanélküliek számát félmillióra, a nem dolgozó szellemi munkásokét egymillióra becsülik. Ezenkívül kell a munkanélküliség további emelkedésével.

Gyenge gyomruak erősítő itala: Ovaltine.

Lausanneban tartják meg a jövőbeli konferenciát. Londonból jelentik: A jövőbeli konferenciára vonatkozó ajánlásokra az összes érdekelt kormánytól beérkeztek a válaszok. A kormányok elfogadták Lausannt az értekezlet helyéül. Lehetséges, hogy a konferencia 20-án, esetleg csak 21-én kezdődik a tanácskozásokkal.

1 öi I. hűkkhasáb tűzifa házhoz szállítva Lei 1.000

CALCIT R. T.-nál. Telefon: 11-06. Rendelések felvétele: Cal. Victoriei 45 és Reg. Ferdinand 12. (Hercules)

— Oroszország kereskedelmi hajókat rendelt Spanyolországban. Párizsból jelentik: Az Information jelentése szerint a spanyol minisztertanács azzal az orosz ajánlattal foglalkozott, hogy spanyol hajóépítő üzemekben Szovjetország számára három éven belül 50 nagy kereskedelmi hajót építsen. A hajók árát a szovjetkormány Spanyolországban szállítandó petróleummal akarja kifizetni. A meg egyezség bevezetése akar lenni egy nagygyorsasú spanyol-szovjet orosz kereskedelmi szerződésnek.

Szilveszter éjjelén száz embert ölt meg az alkohol az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Szilveszter éjjelén az Egyesült Államokban eddigi jelentés szerint száz ember pusztult el alkoholembergezésben és részegség közben elkövetett gyilkosság következtében. Ezenkívül Csikagóban egy részeg soffőr kilenc utasát belevette a tó vizébe és mindannyian elpusztultak.

ARTIN hashajtót kérjen orvosától. — Öt embert ölt meg és öngyilkosságot követett el, mert a választottja nem akart feleségül menni hozzá. Madridból jelentik: Ovieto városban borzalmos vérfürdőt rendezett egy fiatal spanyol munkás, akhez unokahuga nem akart feleségül menni. A munkás éjjel barakkal körülvette nagybátyja házáat, ahonnan senki se tudott kimenekülni. Ezután berohant a házba, egyik szobában megölte nagybátyját, annak nővérét és sógorát. Majd átmélt a másik szobába és revolverlövességgel végzett szerelmével és annak nővérével. Végül pedig ő maga is öngyilkosságot követett el.

A magántisztviselők és a tantémekek adójáról szóló törvény román és magyar szövege kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ár 30 lej. Vidékre portóval 40 lej.

— Latin folyóirat. Newyorkból jelentik: Egy brooklyni könyvkiadóval latinnyelvű folyóiratot indított, amely havonta egyszer jelenik meg „Auxilium Latinum” címen. A lapnak az a célja, hogy a latinnyelv használatát propagálja. A folyóiratot egyetemi tanárok szerkesztik.

INFLUENZATÓL megvéd: Anacot.

— Rio de Janeiről kávéból párolt gázal akarják világitani. Rio de Janeiről jelentik: A hasznavehetetlen nagy kávémenyiséget az országban minden lehető módon felhasználni igyekeznek. Az ország több részén vasuti mozdonyokat fűtenek kávéval. Most egy rio de janeiri laboratóriumban sikerült feltalálni a módot arra, hogy a kávéból világítógázát készítsenek. A módszer Rio de Janeiről városok elfogadta és rövidesen a kávéfogyók felhasználni arra, hogy a brazilai fővárost világítsák vele.

— A kolozsvári törvényszék új szekció beosztása. A kolozsvári törvényszék az újv kezdetével új tanácsbeosztást kap. Ma délelőtt sorsolta ki a törvényszék dr. Andrei Augustin elnökletével a különböző szekciók bíráit. Az új tanácsbeosztás a következő: Első szekció: Decusarea törvényszéki tanácselnök, bírák: Varnav Gheorghe tanácselnök, Puscariu tanácselnök, dr. Linzmayer Károly törvényszéki bíró, beosztott bíró: Vioreanu vizsgálóbíró. Második szekció: Dr. Munteanu tanácselnök, dr. Hossu József, Miculescu Alexandru, Boca Dumitru törvényszéki bírák, dr. Pop Emil helyettes bíró, beosztott bíró: Pastia tanácselnök vizsgálóbíró. Harmadik szekció: Elnök Soutzu Alexandru tanácselnök, bírák: Dr. Crucin Honoriu táblabíró, dr. I. Motoc, dr. Dunca Gerő, Iepure Nicolae törvényszéki tanácselnökök és Veleau törvényszéki bíró. Negyedik szekció Elnök: Dr. Furnea táblabíró, bírák: Dragosanu tanácselnök, Ioan Nicolae, dr. Hortopan Viktor törvényszéki bírák, dr. Mesesianu helyettes bíró beosztott bíró: Cojocariu vizsgálóbíró. A kiskorúak bírája: dr. Dunca Gerő. Az árvaszék bírái: Dr. Crucin Honoriu és Varnav Gheorghe.

— A grippe, mely járványként lép fel Spanyolországban, nálunk Romániában is mind nagyobb méreteket ölt, bár súlyosabb komplikációk és halálesetek még nem fordultak elő az idén. Mindazonáltal jó már a betegség első jeleinél hathatós ellenszert használni, mint amilyen a különösen Franciaországban elterjedt Algocratine. Ennek a gyógyszernek összeállítása oly szerencsés, hogy már az első adag bevétele után 10 perccel erős hatás mutatkozik, mely a legsúlyosabb fejfájást, elviselhetetlen sárgó fájdalmakat a tagokban és izületekben eltünteti. De nem gippőlöt eregő neuralgikus fájdalomknál, menstruációs görcsökknél, fogés állkapocsfájdalmaknál is meglepő jó eredménnyel használják az Algocratint, mely teljesen ártalmatlan gyógyszer.

— Orvosi hír. Dr. S. Moldovan Párizsban végzett és gyakorlott orvos Máramarosigeten Bogdan Voda ucca (Rákóczy ucca) 48 szám alatt a volt dr. Hegyessy-féle házban, rendelőjét megnyitotta.

— Ma lesz a kolozsvári zsidó Arvagonozó gyermekdelutánja. Az erdélyi zsidó Arvagonozó kolozsvári csoportja 1932 január 3-án, vasárnap, délután 3 órai kezdettel műsoros gyermekdelutánt rendez a katolikus gimnázium dísztermében. A gyermekdelután műsora a következő: 1. Prológus és konferenciák: Neumann J. di. 2. Szavaltat: Bergner Évi. 3. Táncc: Steiner Judith és Grünwald Agota. 4. Ha én férfi volnék: Strőli Hanna. 5. Hegedű: szőlo: Stein Gigi. 6. Mese: Weinberger Magda. 7. Táncc: Singer Teri, zongorán kíséri: Bernstein Jolán. 8. Bakfisálom: Sámson Évi. 9. Ének: Rosenthal Misi és Olga. 10. Miki Maus táncsláger: Bergner Évi, zongorán kíséri: Varga Böke. 11. Bábszínház. 12. Tánccetűs: Fischer Vica és Sámson Évi. Ha gyermekek örömet akar szerezni, feltétlenül jöjjen el erre a hangulatos delutánra, ahol kedves körben fogják szórakoztatni kicsinyeiket. Gondoljanak arra, hogy a rendezvény bevétele sok szegény árván fog segíteni. Belépődíj nincs. Műsor megváltása (10 lej) kötelező.

— Cozmata volt cuzista képviselőjelölt urnak nem sikerült a tasnádi jesivát feloszlalni. Egyik tasnádi előfizetőnk az Új Kelet december 30-i számában megjelent „Basáskodik a tasnádi csendőrmester” című cikkünkkel kapcsolatban a következő közlésre kért fel bennünket: Tény az, hogy Cozmata volt cuzista képviselőjelölt péntek este megtámadta Stauber Salamon 53 éves zsidó embert. A nagy zaj hallatára a böherek előjöttek és kiragadták Cozmata kezéből Stauber. Cozmata ebben a segítségekben önzetlén látta megértve, melynek reparálása végett feljelentést tett a zilahi ügyészségen Stauber ellen súlyos testisértesért és ugyanakkor jelentést tett a párt központi irodájánál és a vármegyénél is aziránt, hogy a jesiva megszűnjék. A vármegyei prefektura az ügyet bevizsgálás végett a tasnádi csendőrségnek küldte le. Minthogy a jesiva vezetője Briszsk Mór főrabbi, a csendőrmester szükségesnek tartotta a főrabbitól megkérdezni, hogy a jesiva autorizáció alapján működik-e vagy sem. A csendőrmester rendkívül udvariasan járt el, hivatali hatáskörét nem lépte túl, semmiféle agresszív kifejezést nem használt és olyan kijelentést sem tett, hogy amennyiben a rabbi huszonnyeg órán belül nem mutatja be az autorizációt, fel fogja oszlalni a jesivát, annál is inkább nem, mert ez nem is tartozik a hatáskörébe. A főrabbi egyébként felmutatta a hivatását mindig pontosan és lelkiismeretesen teljesítő csendőrmesternek a kultuszminisztérium 28293—1926. számú határozatát, amely megengedi az erdélyi ortodox központi irodához tartozó hitközségeknek, hogy jesivákat tartassanak fenn. Tasnádon, ahol a község minden lakosa és a hatósági személyek mindig a legnagyobb egyetértésben éltek, remélhetőleg ez a muló incidens sem fogja megzavarni a békés harmóniát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. I. Bistrita. Karácsonykor nem jelent meg amnesztia-rendelet. Az ilyen természetű jegyzőkönyvek valóban teljes bizonyítást képeznek. Ha a törvényszék ítéletét nem fellebbezték meg azonnal, úgy minden próbálkozás hiábavaló és tárgytalan, mert az ítélet jogerővel bír.

Helybeli előfizető. Kérdéseire válaszul közöljük a következő címeket: Ca-dum piperezappan lerakataknak címe: Drogeria Standard, Bucuresti Str. Zorilor 2. Nivea kéz- és arcfinomító romániai címe: Beiersdorf A. G. Brasov Str. Iuliu Maniu 39. Germandree lerakataknak címe: Parfumeria Mignot-Boucher, Bucuresti. Kézelebbi cím fölösleges.

M. Satmar. Forduljon a Zsidó Párt szatmári tagozatának jogvédelmi irodájához, mert az ön esetében feltétlenül szükséges a helyi viszonyok ismerete, különösen az ügy elintézési lehetőségeinek mérlegeléséhez. Amennyiben ott nem tudnak állampolgársági ügyét kielégítő módon elintézni, értesítsen bennünket, hogy esetleg igénybe vegyük a Zsidó Parlament Club intervencióját is.

Egy előfizető. Nincs olyan törvényező, amely megtiltana, hogy magánember pénz kölcsönözhesen, a kamatra vonatkozólag pedig áll a nemzeti paraszt párt által megszavazott kamattörvény rendelkezése, amely 14 százalékos állapítja meg a maximális kamatot. — A Transilvania-bank kényszerregezésége 1931 december 22-én lett omologálva, a betétek kifizetéséig pedig 1932 július 1-én kezdődik. Az első évben 15 százalékos, második évben 35 százalékos, a harmadik ban 50 százalékos lett fizetnie a banknak.

F. A. Reghiu. 1. A globális adó kiszámításánál az u. n. „elementáris adók” jönnek elsősorban figyelembe. Mérésként csak a családtagok száma alapján és az ingatlan terhek után fizetett kamatok alapján lehet elérni. 2. A drágasági pótlék is adó alá esik. 3. számú kérdésre legközelebbi üzenetünkben adunk pontos választ.

„Hűségese olvasó.” Műszaki tanácsadónk véleménye szerint, házvétel csak személyesen lehet elintézni. Tanácsunk az, hogy bizzon meg valakit, aki több vétele alkalmas és igényeinek megfelelő házat kíválgat és az ügynek ily módon való előkészítése után, két-három napos itt-tartózkodása elegendő lesz a házvétel perfektuálásához.

Dr. K. S. Cehul-Silvaniei. Folyó hó 30-án kell levélünk értelmében legnagyobb sajnálatunkra momentán nem teljesíthetjük kérését.

P. Vera. 1. Wilde Oscart egy lord Douglas nevű angol fiatalember iránt érzett természetellenes vonzalma miatt börtönözte be az angol bíróság. Büntetését a readingi fegyházban ülte le, ahol a híres „A readingi fegyház balladája” című remekművét írta meg. 3. Szabó Dező jelenleg még Budapestben él. 3. Hajnal László Kolozsváron volt újságíró és rövid ideig az Új Kelet munkatársa. Nem szabadkai királyi tanácsos fia. Jelenleg Budapestben lakik, ahol a Színházi Élet munkatársa.

D. L. Gherla. Az ön sorsjegyét sem huzták meg ki, így még reménye lehet arra, hogy január 12-én, amikor a főnyeremény kerül húzásra, megjön a szerencseje.

Vidám sarok

— Alig ismertem rá a papádra, kicsikém. Levágta a szakállát.
— Oh, nem ő vágatta le, hanem a mama, hogy a diványt kitömjé vele.

UJDONSULT ÜGYVED

— Fogadd szerencsés kívánságaim!
Hallom, hogy van már egy pöröd.
— Van ám! A szabóm bepörölt a tartozásom miatt.

— Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorgégnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkeletű jelentésekben olvasuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicseik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

UJ KELET Legújabb hírek

Mi történik, ha Argetoianunak sikerül pénzt szereznie és mi történik, ha üres kézzel jön haza

Argetoianunak fáj a szíve a nyugdíjasokért és ezért -- le akarja szállítani a nyugdíjakat

Bucuresti-Bukarest, január 2. A Lupta a kormány helyzetével foglalkozik egyik cikkében. „Két döntő tényezőtől függ a kormány helyzete” — írja. Az egyik Argetoianu külföldi utjának sikere, a másik a napirenden levő nemzetközi problémák ügye. A pénzügyminiszter néhány nappal külföldi útja előtt a következőket mondotta egy vezető liberális politikusnak:

— Ami leginkább reám nehezedik, az a nyugdíjak és a fizetések hátralékai ügye. Ezek az összegek körülbelül kétmilliárd lejt tesznek ki. Azon gondolkodom, hogy hogyan szerezzek pénzt ennek a kétmilliárdnak kifizetésére.

„Világos tehát — írja a Lupta —, hogy Argetoianu elsősorban két-három milliárd kölcsönt akar szerezni a folyó kiadások fedezésére. Állítólag a szesz és más monopóliumok koncesszióját akarja felajánlani a külföldi pénzcsoportnak. Ezenkívül kölcsönt óhajt szerezni a mezőgazdasági adósságok konvertálási tervének végrehajtására is. Ha eredménnyel tér haza, úgy valószínű, hogy

Argetoianu megkísérli a jelenlegi kormány kiszélesítését Lupuval, Gogával, Bratianu Gheorghival, viszont ha nem sikerül a külföldön eredményeket elérni, akkor valószínűleg a liberálisokkal kísérik meg az együttműködést

és az 6 segítségével a külföldi pénzügyi támogatás megszerzését. A liberálisok azonban — éppen Duca újváltása mutatja ezt — nem hajlandók a kormánnyal együttműködni, ellenben éppen úgy, mint a nemzeti parasztpárt, hajlandók volna a koncentrációra.

Az Adevurul Ducának a Viitorulban megjelent intervjúját tárgyalja. Érdekesnek tartja azt, hogy Duca nem jelentette ki egész határozottan, hogy a liberális párt kész a hatalmat átvenni. Ugy a liberálisok, mint a nemzeti parasztpárt is elsősorban koncentrációs kormányra gondolnak és csak aztán volna hajlandók egy pártkormányt magukra vállalni a helyzet felelősségét. Február 15-ig fog megkezdődni a kormány elleni harc, eddig ugyanis a konvertálási törvényjavaslat megszavazásáig a pártok szüneteltek az élelőbb akciót. Az Adevurul a Goga-féle kombinációt is kommentálja. Nagyon valószínűnek tartja az egész elgondolást, mert hiszen egy ilyen kormány senkit sem képviselne.

Goga pedig, mint miniszterelnök egy tényleges Argetoianu-kormány élén szintén bizarr elgondolás.

Az ellenzéki sajtó szerint a kormány takarékosági okokra való hivatkozással már régebben tervbe vette az összes nyugdíjak leszállítását és ezt a tervet a közeli napokban ténylegesen meg is fogja valósítani. Az 1932 évi költségvetésben a nyugdíjak kifizetésére előirányzott összeg körülbelül 8 millió lejjel kevesebb már, mint a múlt évi hasonló tétel volt, ez azonban csak a leszállítás tendenciáját, de nem annak mértékét jelenti. Hírek szerint

a kormány az alapnyugdíjakat érintetlenül akarja hagyni, de lényegesen redukálni szándékoszik az összes pótlékokat a drágasági pótlékot, a lakbérösszeget

és mindazon járulékokat, amelyek eddig a nyugdíj intergáns kiegészítő részt képezik. A kormány tartózkodik attól, hogy ezt az intézkedést törvényhozási úton fogadatosítsa, mert tudja, hogy a képviselőházban és a szenátusban az ellenzék éppen olyan egyetemesen vonulna fel ellene, mint a tanítói fizetésekkel, vagy a köztisztviselők rendkívüli adójával kapcsolatban. Eppen ezért

a nyugdíjleszállítást minisztertanácsi határozattal fogják eszközölni és ez a minisztertanácsi határozat közelebből megjelenik a hivatalos lapban,

mivel annak hatálya január 1-e lesz. Ezzel szemben az eddigi platonikus jellegű ígéretek helyett komoly intézkedéseket kívánnak fogadatosítani az iránt, hogy az 1931-ből elmaradt nyugdíjösszegeket teljes egészükben és legsürgősebben kifizesse. Ugyátszik, hogy ezeket

a hátralékokat részben a redukációból akarják fedezni.

Természetes, hogy a nyugdíjasok körében nagy elégedetlenséget és nagy el-

keseredést keltett a redukciónak a híre. A leszállítás mértékét egyelőre még senki sem ismeri, csak a Viitorul közli azt az értesülést, hogy ez a leszállítás körülbelül 15 százalékos lesz, tehát ugyanannyi, mint a tisztviselők áldozati adója. A liberálisok lapja élesen támadja a kormányt és azt írja, hogy ugyanakkor, amikor a nyugdíjasok már hosszú hónapok óta nem kapták meg járandóságukat, nincs lehetőség és normális ok arra, hogy tőlük áldozatot kérjenek. Ezzel szemben a nyugdíjazások revíziójára volna szükség, mert ebben az irányban nagyon sok súlyos visszaélés történt.

Grätz volt magyar külügyminiszter inkognitóban Belgrádban tárgyalt a magyar-szerb közeledésről

Bucuresti-Bukarest, január 2. Az Ullstein ügynökség Belgrádból azt jelenti, hogy december 29-én a legszigorúbb inkognitóban a jugoszláv fővárosba érkezett Grätz Gusztáv dr., volt magyar külügyminiszter, aki december 31-én már el-

is hagyta Jugoszláviát. Grätz dr. Kumanudi helyettes külügyminiszterrel és számos szerb államférfival tárgyalt. A megbeszélések valószínű tárgya a gazdasági közeledés megvalósítása volt, Magyarország és Jugoszlávia között.

Februárban új választások lesznek Magyarországon?

Budapest, január 2. Magyar politikai körökben egyre komolyabb formában tartja magát az a hír, hogy a Károlyi-kormány — állítólag külföldi körök befolyására — februárban felosztatja a parlamentet és a titkoság kiterjesztésével, az ajánlások számának lényeges csökkentésével, a hó végére új választásokat ír ki.

Politikai körökben arról is tudnak, hogy az új választások után koncentrációs kormány alakul, mely az összes néprégeket fogja képviselni s amely egyetemlegesen vállalja mind-ama problémák megoldását, amelyeket a jelenlegi kormány nem tud, vagy nem is akar megoldani.

Magyar politikai körökben óriási érdeklődéssel várják a nagyjelentőségű fordulatot, mely a gyökeres rendszerváltozás kezdetét jelentené Magyarországon.

A bélyegilletékeket is felemelte a kormány

A pénzügyigazgatóságok egy olyan adót is behajtanak, amit a parlament törölt

Bucuresti-Bukarest, január 2. A hivatalos lap január 1-iki száma, több bélyegilleték felemelését közli. Ezek szerint a lej töredékei minden egyes esetben felfelé egy lejre kerekítendők ki a kincstár javára. Az összes kincstári felebebezzések, adófelebebezzések, ha a törvényszékhez adatnak be, 100 lejes, ha a táblához 200 lejes bélyeggel látandók el. A biztosítási kötvények bélyegilletékét, minden biztosítási ága-

zatnál 7 százalékkal emeli fel a rendelet.

Amint ismeretes, a tíz százalékos elemi adó többletet az 1932. évi büdzséből törlték. Ennek ellenére a „Viitorul” értesülései szerint egyes pénzügyi hatóságok mégis be akarják hajtani és követelik ezt a tíz százalékot is. A Viitorul sürgős és világos intézkedéseket kér a pénzügyminisztérium részéről az ügyre vonatkozólag.

Súlyos forgalmi zavarokat okozott Nagyváradon a két nap óta tartó havazás

Oradea-Nagyvárad, január 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A két napon át tartó havazás következtében Nagyváradon szombaton az esti órákban olyan hótömeg tornyosult fel az utcákon, hogy a villamosforgalom megállt. A nagy havazás a forgalom minden vonatkozásában zavarokat idézett elő. A temesvári és kolozsvári távírvonalak megrongálódtak.

Az arad-nagyvárad vasútvonalon a fel-tornyosult hótömegek több vasúti szerencsétlenséget idéztek elő. Pénteken az Aradról jövő motor a nagyszalontai állomáson kiskilott. A sinek súlyosan megrongálódtak, de emberéletben, szerencsés véletlen következtében nem esett kár.

Pénteken délután a Szatmár felől induló gyorsmotort nem indították el. Uj-

szentanna állomáson a 3175 számú vegyesvonalat kiskilott. Emberélet itt sem esett áldozatul a szerencsétlenségnek, de a mozdonyt nem tudják visszaállítani a sínekre és így a forgalmat csak átszállással lehet lebonyolítani. Szombaton Nagyvárad egészen szokatlan képet mutatott. A város egészen kihalt és néptelen lett, mert a hatalmas hóesés miatt az autó és kocsiforgalom is megakadt. A városi tanács elrendelte az utcák tisztogatását, de egyelőre csak a főutvonalak szabadok, míg a mellékutakon a közlekedés még mindig nem bonyolítható le.

Gyógyíthatatlan betegsége miatt felakasztotta magát egy nagyvárad rendőrtisztviselő

Oradea-Nagyvárad, január 2. Russa Florian rendőrtisztviselő felakasztotta magát és mire tették észrevették, meghalt. Az öngyilkosságot gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. Dr. Popovici rendőrkészitornak levelet hagyott hátra, amelyben arra kérte, hogy gondoskodjék a gyenes eltemetéséről.

Jugoszláviában ezentúl kizárólag belföldi cégek kapják az állami szállításokat

Belgrád, január 2. Az állami szállításoknál a belföldi cégek a jövőben 5 százalékkal drágábbak lehetnek ajánlataikkal, mint a külföldiek, a szállítást még belföldi kapja. Lehetségesnek tartják, hogy később emelni fogja a kormány a vámokat és korlátozza a devizakiutalásokat.

Újra nőtt a francia leggy bank aranyszállítmánya

Párizs, január 2. A francia jegybank aranyállománya tovább nőtt. Érték jelenleg 68 milliárd 481 millió aranyfrank. A bankjegyek fedezeti aránya 60.2 százalékra javult.

Tizenkilencszázalékos volt Oroszországban az elmúlt ében a nagyipari termelés növekedése

London, január 2. Oroszországban a nagyipari termelés növekedése az elmúlt évben 1930-hoz képest 19.4 százalék. Az orosz hivatalos helyek mentségül vasúti szállítás hiányosságait hozzák fel, amelyek különösen a téli inari produkciót hatnak ki kedvezőtlenül.

Megint egy új iskolarefor

Bucuresti-Bukarest, január 2. Jorga oktatásügyi miniszter elhatározta, hogy középiskolai tantervet megváltoztatja úgy, hogy a növendékek ezen délután 2 óráig lesznek előadásokon és órákban tanulni szabadidőre és varrást fognak tanulni.

— Felfedezték a gyermekparalízis baktériumát. Newyorkból jelentik: Ebers a kaliforniai egyetem tanára felfedezte gyermekparalízis baktériumát. A károsított baktériumkultúrával beoltott majmok megkapták a betegséget.

— Einstein professzor megkezdte új kutatásait. Newyorkból jelentik: Einstein tanár a pasadenai obszervatórium megkezdte kutatásait a relativitáselmélet továbbfejlesztése terén.

— Newyorkban 624.000 munkanélküli van. Newyorkból jelentik: Hudson newyorki flantropikus egyesület elnöke munkanélküli foglalkoztatási bizottság előtt bejelentette, hogy csak Newyork városában jelenleg 624.000 munkanélküli van. A csikagói munkanélküli száma majdnem elérte ugyanazt a magasságot. A többi nagyvárosok hasonló a helyzet. Az Egyesült Államok összes munkanélküliinek száma, biztos statisztika nincsen róluk, min valószínűleg szerint túlhaladja a milliót.